

Čo povedal minister Nad' českému listu Respekt?

Kto zrežiroval 2. sv. vojnu?

Zmätky so zástavou Víťazstva

Naša anketa

Ako sa vám páčil seriál „75 sviečok za obeť druhej svetovej vojny“?

Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB Spišská Nová Ves: – Je to chvályhodné, že aspoň verejno-právna RTVS si spomenie na našich otcov, prípadne starých otcov, tých čo prežili boj za našu slobodu, ale hlavne tých, čo obetovali svoje mladé životy v tomto boji. Od našich bulvárnych médií sa toho naša generácia určite nedočká.

Jana Vašková, členka SZPB, Nitra: – Páčil sa mi veľmi, bolo to pekné pripomenutie na rôzne osobnosti, rôzne osudy a ich správanie počas ťažkého obdobia druhej svetovej vojny.

Tibor Baláž, predseda ZO SZPB, Nitra-Dolné Mesto: – Konečne niečo, na čo sa dalo pozerat' v RTVS. Aspoň krátka spomienka na to veľké utrpenie. Dúfam, že aj trochu poučné pre mládež.

Alexander Gergely, člen predsedníctva ObIV SZPB, Trebišov: – Nevieť odkiaľ čerpal autor relácie 75 sviečok údaje a materiál, ale, podľa môjho názoru, asi z dejepisu dosahoval len uspokojivé výsledky alebo z dostupnej literatúry od uznávaných autorov použil len to, čo jemu vyhovovalo v dnešnej dobe.

V relácii bolo veľa zamlčaných, skreslených a falošných údajov. Veľakrát vynechávaný názov štátu ZSSR, neznanosť názvu 1. čs armádneho zboru v ZSSR, skreslené údaje o padlých vojakoch Červenej armády a civilného obyvateľstva. Veľakrát sa mi zdalo v reláciách (je to môj osobný názor), že všetko to zlo bolo spôsobené Červenou armádou a Sovietskym zväzom. Preto som túto reláciu prestal sledovať.

Jozef Havel, predseda ObIV SZPB, Nitra: – Osobne kvitujem tento počin RTVS, najmä ak ostatné naše televízie nemali záujem širšie si pripomenúť 75. výročie víťazstva spojencov nad fašizmom a ukončenia 2. svetovej vojny v Európe.

Škoda – preškoda len, že v takmer v každej sekcii boli chyby v obsahu komentára alebo v priradení nesprávnej fotografie či filmových záberov ku komentáru. Akoby sa odborní poradcovia báli (alebo nechceli) niekedy spomenúť Červenú armádu alebo náš armádny zbor v ZSSR, ich podiel na porážke fašizmu a nacizmu.

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Keď som sa dozvedel, že takýto seriál

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Slúbili, že sa vrátia do basy

Z rímskej väznice Rebibbia v noci na 3. jún utiekli dvaja (podľa talianskej tlače) cigáni, bratrance Lil Achmetovič a Davad Zukanovič, ktorí v cele zanechali lístok s oznámením, že určite sa do dvoch týždňov vrátia.

Na lístku bolo uvedené, že ide o útek z veľmi osobných dôvodov. Bratrance sa totiž rozhodli pomôcť svojim synom, ktorí sa dostali do šlamastiky, možno spojenej s drogami. Pomôcť svojim ratoľestiam mohli len otcovia, pretože ich matky sú tiež za mrežami.

Utečení väzni svoj sľub potvrdili aj osobnými podpismi. Talianski karabinieri oboch chytili v Pize, čo je 340 km od Ríma. Dostali sa tam vraj v ukradnutom aute.

Obaja mali sedieť za krádeže a iné majetkové zločiny do roku 2029, teraz im asi pridajú ďalších päť rokov.

-r-

BOJOVNÍK



DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXV

8. 7. 2020

Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

14

Stačilo jedno chybné slovo a...



V muzeálnej expozícii SZPB „Za slobodu“.

...v mediálnom priestore sa rozpútala búrka. Bolo ním slovo „čestný“, ktoré použili tlačoví pracovníci predsedu NR SR Borisa Kollára, keď informovali TASR o jeho návšteve v sídle SZPB a o jeho prijatí za člena SZPB.

Vo svojej správe totiž uviedli, že Boris Kollár sa stal „čestným členom SZPB“. Lenže kvôli tomuto slovu to mnohí začali nakladať nielen jemu, ale zákerne a podpásovo aj nášmu zväzu. Napríklad politológ Eduard Chmelár, figliar jeden, sa neostýchal cestou facebooku obviniť zväzový dvojtýždenník Bojovník dokonca z toho, že „tlačový orgán SZPB Bojovník šokujúco a nevysvetliteľne uverejnil na celej novinovej strane úplný prepis parlamentného prejavu Mariána Kotlebu“. Keďže to nepodporil dôkazom, predseda SZPB Pavol Sečkář sa ho cestou tlačového vyhlásenia SZPB opýtal „Čo tým a celou touto vyprodukovanou konšpiráciou sleduje?“

Každý, kto si prečítal správu o prijatí delegácie SZPB predsedom parlamentu (Bojovník č. 13/2020) spoznal, čo všetko praktické potrebujú slovenskí protifašisti riešiť. To, že s Borisom Kollárom, ktorému nemeckí nacisti vyvraždili množstvo predkov, sú na jednej protifašistickej strane, je len prirodzené. SZPB má takýchto členov a ich potomkov do-

konca organizovaných v jednej z piatich HOSK, konkrétne v „Historickej odbojovej skupine väzňov nacistických zajateckých a koncentračných táborov“.

V týchto otázkach sme si rovnako rozumeli s predstaviteľmi SMERu -SD, s predstaviteľmi SNS, predtým s HZDS, SDL... Prečo sa na Slovensku stále zabúda, že aj Vianočná dohoda, ktorej zmysel a obsah chránime ako oko v hlave, mala stúpcov v celom politickom spektre?

Okrem podpisu prihlášky za člena SZPB Boris Kollár rokoval s vedením zväzu a navštívil aj zväzovú muzeálnu expozíciu „Za slobodu“, kde sa konala aj malá tlačová konferencia. S predsedom SZPB Pavlom Sečkářom tu v krátkosti informovali o svojom rokovaní a zodpovedali na otázky novinárov.

Najsilnejšie slová, ktoré vo zväzovom múzeu zazneli, bolo vyhlásenie, že na Slovensku nemôžeme dopustiť šírenie nenávisťi a opakovanie histórie nacizmu a že si potrebujeme pripomínať odkaz hrdinov pad-

(Pokračovanie na str. 4)



Vyjadrenie SZPB k údajnému čestnému členstvu SZPB (predsedu NR SR) Borisa Kollára

V utorok 23. júna 2020 podpísal prihlášku za člena SZPB Boris Kollár. Do SZPB bol prijatý na základe ustanovenia hlavy II Stanov SZPB, kde sa hovorí, že členom SZPB sa môže stať „občan, ktorý dovŕšil 18 rokov a má záujem pracovať v prospech SZPB, zachovávať a rozvíjať odkaz protifašistického boja a súhlasí s Programovým zameraním a Stanovami zväzu“.

Boris Kollár sa pred funkcionármi SZPB neraz verejne vyjadril, že vyznáva práve tieto hodnoty a chce byť osobne nápomocný pri ich presadzovaní.

O tom, žeby sa v súvislosti s prihláškou občana SR Borisa Kollára hovorilo o „čestnom členstve“ v SZPB my nevieme a o ničom podobnom nerokoval žiadny náš orgán. Navyše, podľa aktuálne platných Stanov SZPB otázku „čestného členstva“ nerieši médiami uvádzaný čl. 6, ale hlava VIII, čl. 1.

V Bratislave 24. 6. 2020

Predseda SZPB Ing. Pavol Sečkář, PhD.

Na zamyslenie:

Ak máte vo funkciách ľudí, ktorí majú svoj názor a nie sú ovce, tak majú aj svoju hlavu. Tvrdo bojujú za záujmy svojho rezortu a nenechajú sa zmanipulovať.

Jaroslav Nad' pre respekt.cz

ISSN 03223-2018



9 770323 201002

14

Čo ohrozuje USA?

Jednu z hlavných hrozieb pomenoval riaditeľ FBI Christopher Wray, keď vyhlásil, že vnútornú bezpečnosť Spojených štátov ohrozujú tzv. vnútorní extrémisti a radikalizácia prebiehajúca na internete.

Na vysvetlenie pre Fox News uviedol, že dlho bol najväčšou hrozbou „terorizmus zo strany radikálnych islamistov“, dnes je to „teroristická hrozba tu, na území USA“.

„Nazývame to doma pestovaným násilným extrémizmom,“ uviedol riaditeľ FBI a spresnil, že tu ide aj o extrémistov, ktorí konajú samostatne bez pridržovania sa ne-



jakej ideológie. Takýto ľudia vraj nestrácajú čas na prípravu svojho potenciálneho teroristického útoku.

Grécko o hrozbe zo strany spojencov z NATO

Minister národnej obrany Grécka Nicolaos Panajotopoulos počas tlačovej konferencie ministrov obrany členských štátov NATO (17. júna) hovoril o „hrozbe použitia sily spojencami z NATO“ a uviedol, že také „neslýchané správanie“ podkopáva zomknutosť severoatlantickej aliancie.

Grécke ministerstvo nemeľovalo „spojencov s neslýchaným správaním“, no vo štvrtok 11. júna vojenské námorníctvo Turecka nedovolilo skontrolovať plavidlo, ktoré

smerovalo k pobrežiu Líbye. Lode európskych vojakov, zapojených do operácie IRINI, realizujúcej zbraňové embargo OSN proti Líbyi, sa pokúšali prezrieť nákladné pla-

vidlo pod zástavou Tanzánie, ktoré sa plavilo pod ochranou tureckých vojenských lodí. Turecká strana možnosť kontroly odmietla. Na čele operácie IRINI, ktorú EÚ spustila 31. marca, je grécky vojak. K polovici júna bolo uskutočnených 75 inšpekcií, niektoré zamedzili prípady kontrabandu.

NATO je za predĺženie platnosti zmluvy START-3

Organizácia považuje predĺženie platnosti dohody za správne rozhodnutie, dokonca aj v prípade ak sa k nej nepripojí Čína. S takýmto vyhlásením vystúpil generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg.

„Dokonca aj keď sa Čína nepripojí k rozhovoru o zmluve, ja si myslím, že správnym rozhodnutím bude jej predĺženie,“ povedal 23. júna 2020.

Macron o incidente, dokazujúcom „smrť mozgu“ NATO

Z vyhlásenia francúzskeho prezidenta Emmanuela Macrona týmto dôkazom má byť incident medzi tureckými a francúzskymi fregatami. To, čo sa stalo nazval neprípustným.

Podľa správy France 24 sa 10. júna pri pobreží Líbye pokúšala francúzska fregata priplávať k tureckému plavidlu, ktoré bolo podozrivé z kontrabandu zbraní. Lenže v ten moment, podľa Paríža, tri iné turecké vojnové lode namierili na fregatu a odmietli plniť požiadavky na prehliadku tureckého plavidla.

Francúzsko to považuje za agresívne správanie, Turecko však tieto obvinenia odmietlo s odôvodnením, že Francúzi nebezpečne manévrovali a preto boli Turci nútení použiť navádzacie radary na pozorovanie fregaty.

Prezident Macron už minulý rok vyhlásil, že aliancia úplne stratila svoju vnútornú ko-

ordináciu. Čo charakterizoval ako „smrť mozgu“ NATO. Americký prezident Donald Trump to považoval za „prejav neúcty“, generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg to vyvracal slovami, že v NATO sa vedia dohodnúť.

Najtvrdšie sa k tomu postavil turecký prezident R. T. Erdogan, ktorý poradil Macronovi, aby si „preveril svoj mozog“. Francúzi na to reagovali vyslaním tureckého veľvyslancu.

NATO nebude rozširovať atómový arzenál v Európe

Severoatlantická aliancia nebude zvyšovať súčasnú úroveň svojho jadrového potenciálu v Európe a nerozmiestni na jej území nové jadrové rakety, zároveň však posilní svoje protiraketové a vzdušné kapacity, vyhlásil 17. júna generálny tajomník aliancie Jens Stoltenberg.

Súčasnne deklaroval, že NATO bude vždy pripravené čeliť potenciálnej hrozbe v podobe ruských balistických rakiet. Podľa agentúry TASS šéf NATO tiež vyhlásil, že cieľom súčasných aktivít aliancie je prispôsobiť európsky systém jadrového odstrašenia novým podmienkam.

USA zabránili vyšetrovaniu havárie MH17?

Politológ a orientalista Jevgenij Satanovskij verí, že potom, čo Spojené štáty odmietli dodať satelitné snímky prípadu katastrofy malajzijského boeingu MH17 na haagsky súd, nebude sa Rusko vôbec báť rozhodnutia, píše najnovšie vydanie PolitPazi.

Na základe vyšetrovania tejto havárie bola od začiatku len malá nádej na objektív-

ne preskúmanie tohto prípadu a spravodlivé rozhodnutie.

Nikto sa navyše nesnaží

skryť svoju zaujatosť v tomto procese. Vo Washingtone neúnavne opakovali o existencii snímok, ktoré údajne zachytávajú okamih výbuchu dopravného lietadla. S ich zverejnením sa však neponáhľajú. Prečo asi?

Nová realita sveta

Dňa 23. júna ju v priamom prenose vyjaviť ruský prezident V. Putin. Uviedol, že v otázkach bezpečnosti sa už možno spoliehať len na samého seba.

„Popredné štáty dávajú prednosť technológiám. My sa musíme opierať o vedecký potenciál štátu a kalkulovať s tým pri strategických plánoch,“ vyhlásil Putin.

Čo píšú iní

Nový Stalinov pamätník

V meste Bor Nižegorodskoj oblasti Ruska odhalili na súkromnom pozemku podnikateľa a člena KSSZ pamätník Josifovi Stalinovi.

Na odhaľovaní sochy, ktorá má s podstavcom asi 3 metre, sa zúčastnilo niekoľko stovák ľudí.

Podnikateľ chce vybudovať aj „Stalinovo centrum“, čo by mala byť obytná budova s múzeom. Miestni obyvatelia hovoria, že tento pamätník sa stane symbolom boja s korupciou v meste.

Pred rokom bola na počesť 74. výročia víťazstva vo VVV v prítomnosti primátora odhalená nová busta Stalina zase v Novosibirsku s nápisom „Generalissimus Sovietskeho zväzu Stalin“.

Ria.novosti 25. 6. 2020 a redakcia

Zelenskij vyzval na zastavenie sporov o 2. sv. vojne

Prezident Ukrajiny Vladimir Zelenskij pri príležitosti Dňa pamäte a žiaľu (22. júna) vyzval spoločnosť ukončiť spory o 2. sv. vojne a uctiť si všetkých padlých a postihnutých.

„Žiaľ, táto vojna stále vyjavuje spory v spoločnosti. Spory o tom, či bola „svoja“ alebo „cudzí“? Myslím si, že sa nemáme pre čo hádať. Táto vojna sa tak, či onak dotkla každej ukrajinskej rodiny. Dala nám horkú skúsenosť straty a skúsenosť hrdinstva, čo nadchýna,“ napísal Zelenskij v Telegram-kanále a podtrhol, že Ukrajina si bude naveky pamätať každého padlého, vojaka i civilistu, mužov, žien i detí. Ukrajina podľa neho stratila cez vojnu 10 miliónov ľudí, vo výsledku čoho sa nenarodilo 13 miliónov detí.

Podľa vz.ru a Telegram-kanala, 22. 6. 2020

Našla sa banderovská skrýša

Pri meste Mostiska Lvovskej oblasti hľadači pokladov našli skrýšu so 70 rokov starými dokumentmi.

Ide o dve kanvice na mlieko, v ktorých boli knihy, časopisy a dokumenty „Organizácie ukrajinských nacionalistov – Ukrajinskej povstaleckej armády“ z rokov 1940–1950.

Nájdenny bol aj vojenský lístok agenta NKVD, ktorý sa mal snažiť vniknúť do radov OUN-UPA.

Uvádza sa, že medzi nájdenými predmetmi môžu byť aj dokumenty Hrdinu ZSSR partizánskeho veliteľa Sidora Kovpaka. Dokumenty boli odovzdané miestnemu múzeu, ktoré ich pošle na reštaurovanie.

Podľa vz.ru, 21. 6. 2020

Stalin vedel, že ho nechávajú jeden na jedného

Rad výhrad voči predstaviteľovi ZSSR Josifovi Stalinovi je spravodlivých, vrátane tých, ktoré sa týkajú represii. Stalin však videl, že ZSSR chcú ponechať jeden na jedného s Nemeckom a preto robil všetko možné, aby získal čas na upevnenie obranyschopnosti, nazdáva sa prezident RF Vladimir Putin, ktorý tento postoj uverejnil v článku pre The National Interest pod názvom: „75 rokov veľkého víťazstva: spoločná zodpovednosť pred dejinami i budúcnosťou“.

„Stalin a jeho okolie si zasluhujú mnohé spravodlivé obvinenia. Pamätáme si na zločiny režimu proti vlastnému národu i na hrôzy masových represii. Opakujem, sovietskym predstaviteľom sa dá vyčítať mnohé, no nie nevedenie si charakteru vonkajších hrozieb. Oni videli, že Sovietsky zväz sa pokúšajú ponechať osamoteného jeden na jedného s Nemeckom a jeho spojencami a konalí, uvedomujúc si reálne nebezpečenstvo, aby vyhrali drahocenný čas na upevnenie obranyschopnosti štátu,“ píše Putin.

„Na rozdiel od iných vtedajších vedúcich predstaviteľov Európy, Stalin sa nepoškvrnil osobným stretnutím s Hitlerom, ktorý bol vtedy v západných kruhoch úplne rešpektovaným politikom, bol vítaných hosťom v európskych hlavných mestách,“ podtrhol ruský prezident a dodal, že neexistujú žiadne archívne dokumenty, ktoré by nasvedčovali, že Sovietsky zväz uvažoval o preventívnom napadnutí Nemecka. „Môžem zodpovedne vyhlásiť, že neexistujú archívne dokumenty, ktoré by potvrdili verziu o zámere ZSSR začať preventívnu vojnu proti Nemecku,“ vyhlásil.

V. Putin napísal, že sovietske velenie sa naozaj riadilo doktrínou, ktorá v čase agresie predpokladala jej rýchle odrazenie Červenou armádou s prechodom do útoku a vedenia bojov na území protivníka. „Lenže takéto strategické plány vôbec nenaznačujú zámer, ako prvý napadnúť na Nemecko,“ dodáva ruský prezident a uvádza, že Rusko vyzýva všetky štáty urýchliť odtajňovanie vojnových a predvojnových archívov.

Podľa vz.ru, 18. 6. 2020

(Pokračovanie na str. 11)

Na počesť 75. výročia Prehliadky víťazov



Dňa 24. júna sa v Moskve na Červenom námestí konala vojenská prehliadka na počesť 75. výročia slávnej Prehliadky víťazov 2. sv. vojny. Na Slovensku sme si ju pripomenuli v spoločnosti veľvyslanca RF v SR Alexeja L. Fedotova na bratislavskom Slavíne.

Po položení kytíc a vencov k mohylám padlých hrdinov sa A. Fedotov poďakoval Slovensku a Slovákom za starostlivú opateru ich hrobov, pamätných miest vôbec a za zachovávanie ich pamiatky.

Po pietnom akte sa na pôde ruského veľvy-

slanectva konalo vyznamenávanie Slovákov „za zachovávanie pamiatky padlých obrancov vlasti...“, pred ktorým sa k prítomným prihovorili ruský, bieloruský a kazašský veľvyslanec.

Medzi členmi SZPB boli vyznamenaní predseda SZPB Pavol Sečkář, tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer, predseda ObIV SZPB zo Zvolena Miroslav Náhlik, bývalá predsedníčka ZO SZPB z Cinobane Mária Švikruháová, predsedka ZO SZPB zo Senca Zdenko Marton a mnohí ďalší, medzi nimi aj riaditeľ Múzea SNP Stanislav Mičev.

- r -

Prezidentka ocenila vojakov

Prezidentka SR Zuzana Čaputová v príhovore pri vymenovaní nových generálov ocenila pomoc ozbrojených síl v čase pandémie.

Podľa nej sa potvrdili slová o vysokom odbornom a morálnom kredite profesionálnych vojakov, vďaka ktorým majú ozbrojené sily v spoločnosti vysokú dôveru. „Aj dnes chcem oceniť, akú úlohu zohrali a ako zodpovedne a organizovane pristúpili naše ozbrojené sily k po-

moci Slovensku počas pandémie,“ vyhlásila.

* * *

Ozbrojené sily pociťujú aj v súvislosti s ekonomickými následkami pandémie ochorenia COVID-19 zvýšený záujem o vstup či návrat do ich štruktúr. V utorok 16. júna to

uviedol minister obrany Jaroslav Nad’.

„Aj v súvislosti s ochorením COVID-19 a súvisiacimi ekonomickými následkami pociťujeme zvýšený záujem nielen novoprijatých regrútov, teda ľudí, ktorí mali záujem nastúpiť do ozbrojených síl, ale zároveň aj snahu o návrat tých, ktorí odišli v posledných dvoch-troch rokoch,“ uviedol minister.

Podľa prezident.sk a pravda.sk

Pravdivá informácia o histórii je dôležitá pre súčasnosť i budúcnosť

Potrebu zachovať a brániť historickú pravdu o udalostiach 2. sv. vojny na pozadí nedávnych trendov v Európe, zameraných na rehabilitáciu fašizmu formou tzv. „Vojny s pomníkmi“, pokusov o prepisovanie dejín, pripomenul 22. júna 2020 na spomienkovom podujatí na bratislavskom Slavíne pri príležitosti 79. výročia napadnutia Sovietskeho zväzu nacistickým Nemeckom veľvyslanec RF na Slovensku A. L. Fedotov.

Pred prepisovaním dejín na mieste odpočinku 6845 vojakov Červenej armády v príhovore varoval aj tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer. Zdôraznil najmä dôležitosť práce s mládežou, jej oboznamovanie s prav-

divou históriou o 2. sv. vojne.

Na kladení vencov z vďačnosti vojakom Červenej armády, ktorí oslobodili Slovensko a vôbec zachránili ľudstvo pred neľudským vyčinením nemeckých nacistov sa zúčastnili aj veľvy-

slanec Bieloruska na Slovensku I. A. Leščeňa, veľvyslanec Kazašskej republiky na Slovensku R. J. Vasilenko, pracovníci ich diplomatických misií a, samozrejme, členovia SZPB, vrátane predsedu Historikkej odbojovej skupiny partizánov v SNP a zahraničí Karola Kunu.

- vič -



Trestné oznámenie na poslanca ĽSNS

Poslanec Národnej rady SR Ján Benčík podal trestné oznámenie na poslanca NR SR Milana Mazureka, pretože sa domnieva, že Mazurek sa dopustil viacerých trestných činov.

Mazurek vo štvrtok (11. 6.) podľa Benčíka reagoval na tragickú udalosť z Vrútok vyjadrením na sociálnej sieti, kde písal o útočníkovi s nožom ako o príslušníkovi diskriminovanej menšiny, teda Rómovi. Polícia neskôr poprela, že by bol

útočníkom Róm, napriek tomu mal Mazurek v šírení nenávisti a klamstva pokračovať aj neskôr. Jeho vyjadrenie bolo sociálnou sieťou po čase zmazané pre porušenie noriem komunity.

Benčík preto na Mazureka podáva trestné oznámenie za hanobenie národa, rasy a presvedčenia, podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti a za šírenie poplašnej správy.

Podľa HSP, 17. 6. 2020

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

pripravuje RTVS, bol som potešený. Samotnému obsahu jednotlivých relácií v mnohých prípadoch chýbala objektívna historická pravda. Niektorí účinkujúci sa mýlili prinajmenšom v názvoch jednotlivých akcií. Mnohé veci sme si poopravili i my sami, pretože na tento seriál reagovali i naše zväzové noviny Bojovník, kde sa mnohé veci pravdivo vysvetlili. Na druhej strane treba povedať to slovenské porekadlo, že vždycky je lepšie niečo, ako nič.

Karol Uhrík, predseda ZO SZPB, Brusno: – Žiaľ, RTVS a komerčné TV stanice, poplatné dobe a slúžiacie antidemokratickým a predovšetkým antiruským silám, venovali 75. výročiu ukončenia 2. svetovej vojny minimálnu pozornosť. Preto odvysielanie uvedeneho seriálu, aj keď mal určité chyby a nepresné hodnotenia, hodnotím kladne.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Historik SAV označil ĽSNS za neonacistickú stranu, ich program však má byť „čistý“...

Historik z Historického ústavu Slovenskej akadémie vied Jakub Drábik považuje opozičnú ĽSNS za neonacistickú stranu. Uviedol to počas pondelkového (8. júna) výsluchu na špecializovanom trestnom súde, ktorý prejednáva kauzu kontroverzných šekov predsedu ĽSNS Mariana Kotlebu vystavených na sumu 1488 eur.

Obhajca obžalovaného Tomáš Rosina sa J. Drábika na súde pýtal na politický program ĽSNS a to, či zaregistroval nejaký bod, ktorý si dáva za cieľ odstrániť politický, spoločenský, ekonomický či kultúrny poriadok. „Nie, na to si dávajú veľký pozor,“ skonštatoval J. Drábik.

HSP, 8. 6. 2020 (výňatok)

Zmení Š. Abe 9. článok ústavy Japonska?

Premiér Šinzó Abe sa chystá uskutočniť referendum o zmenách v ústave Japonska, čo sa môže udiť do septembra 2021, dokedy mu trvajú právomoci.

Abe tvrdí, že ústava, napísaná pred vyše 70 rokmi, už nezodpovedá súčasným požiadavkám.

V prvom rade ide o 9. článok, ktorý presadzuje pacifistické princípy japonskej politiky a vzdanie sa použitia sily v medzinárodných sporoch. To Japonsku bráni umocniť svoje vojenské možnosti, (liberálno-demokratická) strana Abeho sa o to

snaží veľa rokov. Znamená to neexistenciu vlastných pozemných vojsk, námorníctva i vojenských vzdušných síl. Japonsko síce má sily sebaobrany, formálne však nie sú armádou, ale osobitým druhom policajných síl.

Za zmenu ústavy sa musia v referende vysloviť dve tretiny poslancov oboch komôr parlamentu, ibaže v hornej snemovni nemá Abe dostatok stúpenčov. Takúto zmenu ústavy nechce tiež značná časť občanov, ktorí sa obávajú, že zapojenie sa do medzinárodných konfliktov zmení Tokio na cieľ agresívne naladených štátov.

- r -

Dúhovú vlajku LGBTI dali „do ruky“ kyjevskej „Matky vlasti“

Zástavu k soche „pripevnili“ aktivisti KyivPride v Kyjeve. Prelietavajúc nad monumentom dron zastavil nad pamätníkom tak, akoby zástavu zavesil na meč sochy „Matky vlasti“.

Akciu odsúdil poslanec za opozičnú platformu – Za život Oleg Vološin. „Niet slov. A ešte k tomu v predvečer 22. júna!

Urobiť zo symbolu Vlasti, ktorá stratila milióny synov a dcér, narážku na nešťastné ženy, od ktorých čakajú podporu deviantné deti, to nie je obyčajné rúhanie, to je aj idiotizmus,“ napísal na facebooku a dodal, že „bolo by ťažké necitlivejšie sa dotknúť ľudí“.

Video: <https://ria.ru/20200622/1573273167.html>

Napísali ste nám

Pozoruhodný je názor...

...Jaroslava Rezníka v Literárnom týždenníku č. 21–22 z 3. 6. 2020, str. 14:

„V plánoch Západu bol proces nasmerovaný nielen na likvidáciu ruského štátu spolu s likvidáciou ruského národa, ale postupne aj na likvidáciu ostatných Slovanov. Zámery Západu sa však doteraz nezmenili a nadobúdajú paranoidný charakter. Realizáciu týchto plánov v Rusku prekazil nástup Putina. Ostatní Slovania sú, žiaľ, vydaní napospas svojvôli Západu.“

Michal Majtán

Stačilo jedno chybné slovo a...

(Dokončenie zo str. 1)

lých v boji s ním. Boris Kollár tu opätovne zdôraznil, že SZPB má v spoločnosti opodstatnenie a že on osobne je vďačný za pripomínanie dejín členmi SZPB cestou rôznych aktivít, osobitne pre mládež a školy.

Predseda SZPB P. Sečkář sa aj v tomto vystúpení snažil presadiť, aby sa zväzové vzdelávacie a spomienkové projekty zaradili do plánov škôl. Predseda parlamentu na to hneď zareagoval úvahou, že by sa nejaká celoslovenská vzdelávacia súťaž o protifašistických dejinách mohla uskutočniť aj v spolupráci s ministerstvom školstva.

Boris Kollár ďalej upriamil pozornosť na príchod ekonomickej krízy, ktorá príde s koronavírusom. Pripomenul, že aj Hitlerovmu nástupu predchádzala hospodárska kríza a v súvislosti s tým varoval pred „rôznymi mesiašmi“.

Odpoveď na otázku predsedu NR SR o osobnom postoji k „prezidentovi slovenského štátu“ (tu sa novinári mýlia, lebo Slovenský štát prezidenta nemal, toho mala len Slovenská republika) ju všetci zaradom pochopili len prvoplánovo. B. Kollár totiž riekol, že „čokoľvek poviem, naštvem jednu polovicu ľudí“ a zdôraznil, že ide o komplikovanú otázku a že vtedajšie Slovensko bolo fašistické!

Čo si máme uvedomiť po týchto slovách?

Rusi u nás skúšajú inovatívne prvky, vysielajú aj pekné ženy

S novým slovenským ministrom obrany Jaroslavom Nadom o korupcii, húfniciach i ruských špiónoch hovoril český list Respekt. Predkladáme vám výňatky z troch jeho tém.

Čo vás trápi?

– Povedal som mu (českému ministrovi zahraničia – pozn. Bojovník) a poviem to aj ministrovi obrany, že sme dúfali, že húfnice za niekoľko miliárd kúpia od nás. Bol by to krásny česko-slovenský projekt, vôbec prvý taký veľký v obranom priemysle. Slovenská húfnica Zuzana a český podvozok, na ktorý by sa pripeňovala.

A my sme vás medzitým podviedli s Francúzskom a kúpili to od neho...

– Ja by som to nenazval podvodom. Som však presvedčený aj o tom, že náš výrobok je iná generácia. Na francúzsky systém potrebujete mať po ruke niekoho, kto nakladá do húfnice muníciu. Slovenský výrobok je technologicky pokročilejší, vodič sedí v opancierovanej kabíne, stlačí tlačidlo a všetko zariadenia. Je to Mercedes, nie nižšia stredná trieda.

Vaše húfnice boli drahšie.

– Áno, ale majú výhody, ktoré popisujem. A v konečnom dôsledku sme ani neboli oslovení, aby sme ich nacenili.

Američania chcú teraz z Európy stiahnuť časť svojich vojenských jednotiek, konkrétne z Nemecka. Ako si to analyzujete?

– Ako ďalšie ťažko pochopiteľné rozhodnutie prezidenta Trumpa. Také kroky určite nepomáhajú transatlantickému spojenectvu. Trump si možno pred pol rokom myslel, že s veľ-

kým prehľadom vyhrá blížiacu sa voľbu. Do toho však prišlo niekoľko vecí, ktoré mu nevyšli, vrátane korona krízy s masívnou úmrtnosťou v USA. Potom veľké protesty proti rasizmu.

Toto všetko spôsobilo pokles jeho podpory. Navyše urobil v geopolitike ťažko obhájitelné kroky, ako bol raketový útok na iránskeho generála. Vzápätí zaznela kritika zo strany Nemecka a Trump oznámil možné sťahovanie. Reaguje tým na dianie vo vnútri USA i navonok.

O stahované americké jednotky má záujem Poľsko. Nechceli by ste časť na Slovensku?

– Nemyslím si, že dnes je na Slovensku strana, ktorá by chcela mať na našom území vojenskú prítomnosť USA. Ja ako minister obrany tú potrebu tiež nevidím, ale želim si dobrú spoluprácu s USA na rôznych projektoch. Máme americké lietadlá, helikoptéry, vynikajúci výcvik.

Ako sa pozeráte na možnosť vytvorenia európskej obrany? Môže nahradiť NATO?

– Dnes neexistuje lepšia alternatíva, ako je NATO. Hovoriť o neutralite je čistá utópia, pozrime sa, ako dopadla Ukrajina. A hovoriť o európskych ozbrojených silách je tiež veľa, k tomu máme veľmi ďaleko. A keby aj v horizonte desiatich rokov vznikli, z hľadiska spôsobilosti by boli o veľa za tým, čo aktuálne poskytuje NATO.

Možno aj to, že Slovenská republika dodnes nemá vypracovaný oficiálne záväzný postoj SR k tejto časti dejín! Máme síce štúdie jednotlivých historikov, jednotlivých historických ustanovizní, ale celoslovensky záväzný právny dokument nám stále chýba. Preto stále u nás existujú napr. odlišnosti v učebniciach dejepisu.

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov neustále poukazuje na ešte jeden fakt. A síce, že doposiaľ nemáme ustanovený štátny protokol o oslavách štátnych sviatkov na úrovni zákona. Ak by sme ho mali, určite by si M. Kotleba nedovolil vyvesiť čiernu zástavu na sídle župy v B. Bystrici pri Výročí SNP. Uzákonený štátny protokol by ho totiž prinútil konať len tak, ako si to náš štát predstavuje. Táto otázka sa na rokovací stôl s predsedom parlamentu raz taktiež dostane!

V rámci zväzu na to neustále poukazuje bývalý slovenský partizán a vojak Červenej armády JUDr. Ján Chudík. Hovorí o tom všade, kde sa len dá, naostatok najvýraznejšie minulý rok na bratislavskej oblastnej konferencii SZPB, alebo nedávno na júnovom rokovaní Ústrednej rady SZPB.

Predseda B. Kollár tiež pozval predstaviteľov SZPB na návštevu Izraela, ktorú organizuje NR SR, kde by mali navštíviť múzeum holokaustu. Pri prvom stretnutí uviedol, že by mohlo ísť asi o päť ľudí.

Vladimír Mikunda, snímky autor a V. Dobrovíč



Česko teraz vyhostilo dvoch ruských spravodajcov, ako aktívna je ruská špiónáž na Slovensku?

– Rovnako ako u vás.

U nás je aktívna enormne.

– Na Slovensku je to rovnaké. Rusi sú veľmi aktívni, používajú množstvo inovatívnych prvkov. V rámci štruktúry ambasády majú rôznych nových špecialistov, ktorí sa navonok tvária, že sa starajú o hroby padlých sovietskych vojakov. Majú však úplne iné, širokospektrálne úlohy na území celého NATO. V ostatnom roku boli do týchto pozícií vyslané aj pekné ženy, robiace veci, ktoré naozaj majú málo spoločného so starostlivosťou o hroby.

Na Slovensku spadajú pod úrad pridelenca obrany, väčšinou majú diplomatický štatút. Snažia sa nadviazať spoločenské, politické kontakty. Chytajú v spoločnosti ľudí, s ktorými potom intenzívne komunikujú a realizujú stykovú činnosť. Na základe komunikácie s partnermi vieme, že rovnaké to je aj v okolitých krajinách. Podrobnosti však nemôžem prezradiť.

Respekt.cz, 16. 6. 2020 (výňatky) snímka armádnymagazin.sk



Činnosť oblastných a základných organizácií SZPB sa rozbieha. Dôkazom je aj pohľad na rokovanie oblastného výboru v Novom Meste nad Váhom. Snímka Vladimír Brezinský

Spomienka na nemeckú agresiu proti ZSSR

Prepadnutie Sovietskeho zväzu nacistickým Nemeckom a jeho spojencami, ktoré sa udialo 22. júna 1941, si pripomenul Oblastný výbor SZPB vo Zvolene.

Pravdou je, že bol to práve ZSSR, ktorý nielenže vyhnal Nemcov zo svojho územia, ale oslobodil spod jeho jarma aj ďalšie národy.

Objektívna pravda o tom sa dnes začína cieľavedome prekrývať, v Európe už registrujeme otvorené signály nielen o prekrúcaní tejto časti dejín, ale aj o mocnejšom neofašistickom hnutí.

Aj pre toto sa naša oblastná organizácia pridala k akcii Sviečka pamäti na Deň smútku a žiaľu na sovietskom cintoríne vo Zvolene, kde je pochovaných 17 000 červenoarmejcov, ktorí položili svoje mladé životy za našu slobodu.

My nezabúdame a ani nezabudneme!

Ján Kašica, tajomník OblV SZPB

Hencovský oddiel Gvardija na spomienkovej akcii 75. výročia od ukončenia 2. sv. vojny

Cintorín Červenej armády v Michalovciach, ktorý patrí medzi najväčšie na Slovensku, navštívili pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom Hencovský oddiel Gvardija z MO MS Hencovce spolu s členmi ZO SZPB Vranov nad Topľou 1 na čele s jej predsedníčkou Janou Gešperovou.

Poklonu tu vzdalo aj niekoľko desiatok motorkárov zo Slovenska, ktorí sem zavítali počas „Cesty víťazstva“. Zaznela tu panachýda za padlých, ktorú celebrol dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU Ján Šafin. Nechýbali príhovory a spoločný pozdrav pre žijúcich ruských veteránov, ktorý bol nahratý vo video-produkcii a odoslaný priamo do Ruska.

Jana Gešperová, predsedníčka ZO SZPB Vranov nad Topľou 1



Dňa 9. júna členovia ZO SZPB Košice-sever kvetmi „vdýchli dušu“ pamätníku Obetiam fašizmu zavraždeným v rokoch 1944–1945 v Čermelskom údolí.

Nie je dôležitý počet ľudí, ale úprimná snaha vyjadriť úctu aj drobnými činmi. Pamätníky sú naše oči a nik nemá morálne právo nám ich zavrieť. S láskou a úctou nezabúdame, ďakujeme a pamätáme.

Timea Horošová

S vdakou a uznaním štúrovcom a účastníkom SNP

Dňa 21. júna 2020 sa uskutočnil už v poradí už 21. ročník výstupu na Oblík (925 m n.m.), rázovitý neprehľadný kopec v Slánskych vrchoch. Jeho účastníci si pripomenuli historický výstup štúrovcov naň v roku 1844 pod vedením evanjelického farára Adama Hlovíka, významného bojovníka za práva Slovákov v Uhorsku.

V neďalekých lesoch na hore Lysá sídlil cez vojnu štáb partizánskeho zväzku Čapajev, ktorého náčelníkom štábu bol Hrdina SNP brigádny generál in memoriam Ľudovít Kukorelli. V chotári obce Petrovce v časti Validlo bolo prvé partizánske letisko na východnom Slovensku, cez ktoré prúdila partizánska materiálno vojenská i personálna pomoc, lieky a zdravotnícke potreby z bývalého Sovietskeho zväzu.

Turistický pochod začal pri pamätníku partizánskeho letiska, pokračoval časťou náučného chodníka „Herlica“, na ktorom na náučných tabuliach je v písomnej a obrazovej forme uvedená história vzniku a pô-

sobenia partizánskeho zväzku „Čapajev“. V časti zvanej „Za Harbom“ bola možnosť prehliaďnúť si zrekonštruovaný partizánsky bunker.

V besede na vrchole Oblíka a pri chate za Oblíkom sa účastníci výstupu oboznámili s priebehom výstupu štúrovcov a bojovými akciami Čapajevovcov. Priblížili ich starosta Petroviec Ján Jenčo a predseda ObV SZPB (i ZO SZPB v Petrovciach) vo Vranove nad Topľou Michal Peter. Medzi iným spomenul ako sa nemeckí nacisti miestnym obyvateľom pomstili za pomoc partizánom, keď 7. septembra 1944 vypálili obce Petrovce, Hermanovce, Zlatú Baňu, Matiašku i časť

mestečka Hanušovce n/Topľou. Výstupu sa zúčastnilo 53 osôb, z ktorých väčšina sú členovia SZPB. Medzi účastníkmi nechýbali ani žiaci základných a stredných škôl, členovia mladej MS z Vranova n/Topľou,

dobrovoľní a profesionálni haisči, členovia turistického klubu „Krokus“. Na vrchole Oblíka každý obdržal pamätnú vložku a po zostupe pri chate za Oblíkom guláš s nápojmi. Organizátorom bola miest-

na základná organizácia SZPB v Petrovciach za spolupráce Oblastného výboru SZPB Vranov n/Topľou a obecného úradu v Petrovciach. Akciu finančne podporila obec Petrovce. –MP–
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)



Pod vrcholom Oblíka.

Zo zasadnutia Rady HOSK

Dňa 24. júna 2020 sa v Posádkovom dome armády Trenčín zišla Rada Historického odbojového skupiny vojakov 1. čs. armády na Slovensku. Na zasadnutí bol prítomný aj čestný predseda HOSK 93-ročný protifašistický odbojár plk. v. v. Pavel Liška.

Na úvod predseda HOSK odovzdal zaslúžilým funkcionárom rady vyznamenania, ktoré im udelila ÚR SZPB. Medailu „Za obetavú prácu pre SZPB I. stupňa“ pripol Pavlovi Liškovi, medailu „Za obetavú prácu SZPB III. stupňa“ pplk. v. v. Miroslavovi Malayovi, „Medailu M. R. Štefánika II. stupňa“ pplk.

v. v. Miroslavovi Ondrašovi. Pri tejto príležitosti rada konštatovala, že Pamätná medaila MO SR k 75. výročiu SNP a Dňu víťazstva nad fašizmom nebola z objektívnych dôvodov odovzdaná všetkým zaslúžilým odbojármi. Hlavne sa jedná o tie oblastné organizácie SZPB, ktorých oslobodenie

bolo koncom mesiacov marec a apríl.

Prijalo sa odporúčanie, aby ministerstvo obrany zverilo odovzdanie týchto medailí oblastným organizáciám SZPB. Je to aj z toho dôvodu, že ide o vekovo vyše 90-ročných protifašistických bojovníkov.

HOSK vyslovila súhlas s činnosťou vedenia SZPB v rámci pandémie koronavírusu.

Rada na tomto stretnutí schválila plán práce ako aj programové zameranie HOSK, ktoré smeruje k skvalitneniu práce. V tomto smere najviac práce vykonajú oblastné organizácie SZPB, ktoré evidujú členov HOSK.

Na zachovanie historickej pamäte je treba venovať pozornosť dokumentačnej činnosti k historickým skutočnostiam a činom postáleckých vojakov.

Jaroslav Bulko, predseda HOSK



Spomienka na Deň víťazstva nad fašizmom



8. máj nie je len dňom pracovného pokoja. Je to deň, ktorým si štáty starého kontinentu pravidelne pripomínajú ukončenie 2. svetovej vojny v Európe.

Jej obe si vo štvrtok 7. mája na cintoríne v našom meste Spišská Belá pripomenuli a uctili členovia SZPB. Spomienková slávnosť bola spojená s kladením vencov a zapálením sviečok na hrobe neznámeho vojaka.

Nech úcta a pamiatka zostane večná všetkým tým, ktorí obeťovali svoje životy v bojoch za mier a slobodu. Jana Neupauerová

O ZO SZPB v Spišskej Belej

Keď bola naša ZO SZPB založená v roku 1955, mala asi 220 členov. Patrili do nej aj protifašisti zo spádových obcí Lenčak, Slovenská Ves, Toporec, Ihľany, Jurské a Holumnica.

K 31. 12. 2020 sme mali 32 členov, z toho 8 mužov a 24 žien. Priemerný vek je 65 rokov, najmladšou členkou je 21-ročná Kristína Kušmireková. Minulý rok sme sa rozšírili o 6 členov, pričom dvom sme dali posledné zbohom, 94-ročnej Ž. Židekovej a 84-ročnému A. Hlaváčovi.

Významné dni, ako sú oslavy oslobodenia mesta Červenou armádou, Deň víťazstva nad fašizmom, Výročie SNP a Deň hrdinov KDO si pripomíname nielen položením vencov k tabuli padlých a k soche partizána, ale aj príhovormi v mestskom rozhlase.

Zúčastnili sme sa tiež osláv v B. Bystrici, Krpáčove, Kežmarku a Veľkej Lomnici, celoročne sa staráme o hrob neznámeho sovietskeho vojaka na miestnom cintoríne. Úzko spolupracujeme s Deným centrom pre seniorov a Slovenským zväzom zdravotne postihnutých – spoločný guláš, športové hry, súťaže aj iné spoločné akcie.

Naše základné školy sa zúčastnili na súťaži Medzníky 2. sv. vojny. V tomto roku sme pre súťažiacich žiakov zorganizovali poznávací zájazd po pamätníkoch SNP.

V závere uplynulého roka sme mali viacero spoločných akcií ako mikulášske posedenie, fašiangy v Podolínci a Belanské Vianoce.

Našu organizáciu propagujeme nástenkou a fotodokumentáciou z našich podujatí.

Predsedníčka ZO SZPB Daniela Líneková



V Sobotišti obnovili pamätnú tabuľu

Obnovená a znovu nainštalovaná bola tabuľa na počtu oslobodenia Červenou armádou.

Na podujatí sa zúčastnili významní aktivisti ako Broňa Šimková (hlavná iniciátorka projektu), Pavol Vandelia (v kraji napr. obnovil Jurkovičovú tradíciu vysádzania stromov) a Miloš Zverina z o. z. Slavica, ktorý nedávno zdôraznil potrebu pripomínania dňa genocídy Slovanov.

Davda.sk, 28. 6. 2020 (výňatok)

Vladimír Putin: 75 rokov Veľkého víťazstva: Spoločná zodpovednosť za dejiny a budúcnosť



Od skončenia Veľkej vlasteneckej vojny uplynulo 75 rokov. Za tie roky vyrástlo niekoľko generácií. Politická mapa planéty sa zmenila. Neexistuje Sovietsky zväz, ktorý dosiahol veľkolepé a drvivé víťazstvo nad nacistom a zachránil celý svet. Ba aj samotné udalosti tejto vojny, dokonca aj pre jej účastníkov, sú ďalekou minulosťou.

Našu zodpovednosť voči minulosti a budúcnosti je urobiť všetko pre to, aby sme zabránili opakovaniu strašných tragédií. Preto som považoval za svoju povinnosť vystúpiť s článkom o druhej svetovej vojne a Veľkej vlasteneckej vojne. Je totiž nevyhnutné pokračovať v analýze príčin, ktoré viedli k svetovej vojne, premýšľať o jej hrozivých udalostiach, tragédiách a víťazstvách, o poučeniach z nej tak pre našu krajinu, ako aj pre celý svet.

Začalo sa to 1. svetovou

Podstatné príčiny druhej svetovej vojny vo veľkej miere pramenia z rozhodnutí prijatých po prvej svetovej vojne. Versaillská zmluva sa stala pre Nemecko symbolom hlboké nespravodlivosti. V skutočnosti išlo o olúpenie štátu, ktorý bol povinný zaplatiť obrovské odškodné západným spojencom, čo vyčerpalo jeho hospodárstvo. Hlavný veliteľ spojeneckých síl francúzsky maršal F. Foch sa o Versaills procky vyjadril, že: „Toto nie je mier, toto je primérie na dvadsať rokov“.

Bolo to národné poníženie, ktoré vytvorilo živnú pôdu pre radikálne a revanšistické pocity v Nemecku. Nacisti šikovne využívali tieto pocity, budovali na nich svoju propagandu, sľubujúc zbaviť Nemecko „dedičstva Versaillou“, obnoviť jeho bývalú moc, no v skutočnosti dotlačili nemecký národ do novej vojny. Západné štáty, predovšetkým Veľká Británia a USA, k tomu paradoxne prispeli priamo alebo nepriamo. Ich finančné a priemyselné kruhy boli veľmi aktívne pri investovaní do nemeckých fabrik a tovární na výrobu vojenskej produkcie. Medzi aristokraciou a politickým establishmentom bolo mnoho priaznivcov radikálnych, krajne pravicových,

prekážkou agresie. Jeho návrhy boli ignorované.

Predečér 2. sv. vojny

Spoločnosť národov nemohla zabrániť konfliktom v rôznych častiach sveta, ako napríklad taliansky útok na Etiópiu, španielska občianska vojna, japonská agresia proti Číne a nemecký anšlus Rakúska. A v prípade Mníchovskej dohody, na ktorej sa okrem Hitlera a Mussoliniho podieľali vedúci predstavitelia Veľkej Británie a Francúzska, bolo s úplným súhlasom Rady Spoločnosti národov rozdelené Československo. V tejto súvislosti poznamenávam, že na rozdiel od mnohých vtedajších vodcov Európy, Stalin sa neznižil na osobné stretnutie s Hitlerom, ktorý bol v tom čase v západných kruhoch pokladaný za slušného politika a bol víťaným hosťom v európskych hlavných mestách.

Poľsko vtedy nič neskrývalo

Na rozbití Československa sa podieľalo spolu s Nemeckom aj Poľsko. Spoločne sa vopred rozhodli, kto získa časti československého územia. 20. septembra 1938 poľský veľvyslanec v Nemecku J. Lipski informoval ministra zahraničných vecí Poľska J. Becka o ubezpečení Hitlera: „... V prípade, že medzi Poľskom a Československom dôjde ku konfliktu na základe poľských záujmov v Tešine, Ríša sa postaví na našu stranu.“ Vodca nacistov dokonca podnecoval a radil, aby začiatok poľských akcií „nasledoval... až po tom, ako Nemci obsadia Sudety“.

V Poľsku si uvedomovali, že bez Hitlerovej podpory by ich agresívne plány boli odsúdené na neúspech. Tu zaciťujem záznam rozhovoru medzi nemeckým veľvyslancom vo Varšave, G. A. Moltkem a J. Beckom z 1. októbra 1938 o poľskom a českých (mysliac zrejme československých – pozn. Bojovník) vzťahoch a pozícii ZSSR v tejto otázke. Uvádza sa v ňom: „...pán Beck... vyjadrujem veľkú vďaka za lojálnu interpretáciu poľských záujmov na Mníchovskej konferencii, ako aj za úprimné vzťahy počas českého (opäť asi mysliac československého) konfliktu. Vláda a verejnosť



Adolf Hitler s Nevillom Chamberlainom počas jeho návštevy v Mníchove v septembri 1938. Foto Getty Images



Chamberlain podpisuje Mníchovskú dohodu. Foto Rodina



Ribbentrop ukazuje Daladierovi kam sa má podpísať. Foto RIA Novosti

[Poľska] plne vzdávajú hold pozícii Führera a ríšskeho kancelára.“

Rozbitie Československa bolo kruté a cynické. Mnichov zlikvidoval dokonca aj tie formálne krehké záruky, ktoré zostali na kontinente. Ukázalo sa, že vzájomné dohody nemajú nijakú hodnotu. Bolo to mníchovské sprisahanie, ktoré poslúžilo ako spúšť, po ktorej sa veľké vojny v Európe nedalo vyhnúť.

Európski politici, najmä poľskí čelní predstavitelia, by dnes chceli „umlčať“ zmienky o Mníchove. Prečo? Nielen preto, že ich krajinu zradili svoje záväzky, podporili a Československu dohodou a niektorí sa dokonca zúčastnili na rozdelení korigist, ale aj preto, že je akosi trápne spomínať, že v tých dramatických dňoch roku 1938 sa za Československo postavil iba Sovietsky zväz.

V opozícii bol iba ZSSR

Sovietsky zväz sa na základe svojich medzinárodných záväzkov, vrátane dohôd s Francúzskom a Československom, pokúsil zabrániť tragédii. Poľsko, sledujúce svoje záujmy, urobilo maximum, aby prekázalo vytvorenie systému kolektívnej bezpečnosti v Európe. 19. septembra 1938 poľský minister zahraničia J. Beck o tom priamo napísal veľvyslancom J. Lipskému pred jeho stretnutím s Hitlerom: „...Poľská vláda v minulom roku štyrikrát zamietla návrh, aby sa pripojila k medzinárodnej intervencii na obranu Československa.“

Británia, ako aj Francúzsko, ktoré boli vtedy hlavným spojencom Čechov a Slovákov, sa rozhodli vzdať sa záruk a túto východoeurópsku krajinu nechali rozbiť. Tým nechali nasmerovať aspirácie nacistov na východ s cieľom, aby sa Nemecko záruky, ktoré zostali na kontinente. Ukázalo sa, že vzájomné dohody nemajú nijakú hodnotu. Bolo to mníchovské sprisahanie, ktoré poslúžilo ako spúšť, po ktorej sa veľké vojny v Európe nedalo vyhnúť.

prijat' podrobné záväzky, ktoré by mohli za určitých okolností obmedziť slobodu nášho konania“. Poznámam, že na rozdiel od Britov a Francúzov na čele sovietskej delegácie boli vedúci predstavitelia Červenej armády, ktorí mali všetky potrebné právomoci na „podpísanie vojenskej dohody o organizácii vojenskej obrany Anglicka, Francúzska a ZSSR proti agresii v Európe“.

Svoju úlohu v neúspechu rokovani zohralo Poľsko, ktoré nechcelo mať voči sovietskej strane žiadne záväzky. Dokonca aj pod tlakom západných spojencov poľské vedenie odmietlo spolupracovať s Červenou armádou pri konfrontácii s Wehrmachtom. A až keď sa dozvedeli o príchode Ribbentropa do Moskvy, Beck neochotne, nie priamo, ale prostredníctvom francúzskych diplomatov, upovedomil sovietsku stranu: „...V prípade spoločného postupu proti nemeckej agresii, spolupráca medzi Poľskom a ZSSR, za technických podmienok, ktoré sa majú určiť, nie je vylúčená.“ Zároveň svojim kolegom vysvetlil: „...Nenamietať proti tejto formulácii s cieľom uľahčiť taktiku, ale náš principiálny postoj ohľadom ZSSR je konečný a zostáva nezmenený.“

Ostatné štáty by však najradšej zabudli na zmluvy, na ktorých sú podpísané nacistickí a západní politici. Nehovoriac už o právnom alebo politickom postúpení takejto spolupráce, vrátane tichého súhlasu niektorých európskych vodcov s barbarickým plánmi nacistov, až po ich priame povzbudenie. Aká cynická je veta poľského veľvyslanca v Nemecku, J. Lipského, ktorý povedal v rozhovore s Hitlerom 20. septembra 1938: „...Za vyriešenie židovskej otázky... postavíme mu vo Varšave krásny pomník.“

Pakt Molotov-Ribbentrop

V tejto situácii Sovietsky zväz podpísal s Nemeckom Zmluvu o neútočení, čo urobil ako posledný z európskych krajín. Navyše, bolo to na pozadí reálnej hrozby vojny na dvoch frontoch – s Nemeckom na západe a s Japonskom na východe, kde už prebiehali intenzívne boje na rieke Chalchyn-Gol.

Stalin a ľudia, ktorí ho obklopovali, si zaslúžia veľa spravodlivých obvinení. Pamätáme si zločinný režim proti našim vlastným ľuďom i hrôzy masových represálií. Opakujem, že sovietskym vodcom sa dá všeličo vyčítať, len nie to, že by nechápali, čo im hrozí zvonka.

Hitler vs. Poľsko

Bolo by naivné veriť, že po zroku proti Československu by



Nemecké vojská vstupujú na Pražský hrad. Foto: Getty Images

Pokiaľ ide o vtedy uzavretú Zmluvu o neútočení, v súčasnosti sa o tom veľa hovorí a vyslovuje veľa výčitiek konkrétne súčasnému Rusku. Áno, Rusko je nástupníckym štátom ZSSR a sovietske obdobie so všetkými jeho triumfami a tragédiami je neoddeliteľnou súčasťou našej tisícročnej histórie. Avšak pripomínam aj to, že Sovietsky zväz vyjadril právne a morálne hodnotenie takzvaného Paktu Molotov-Ribbentrop. V uznesení Najvyššej rady z 24. decembra 1989 boli tajné protokoly oficiálne odsúdené ako „akt osobnej moci“, ktorý nijako nevyjadruje „voľu sovietskeho národa, ktorý za toto sprisahanie nenesie zodpovednosť“.

Nevieme tiež, či existovali nejaké „tajné protokoly“ a prílohy k dohodám mnohých krajín s nacistami. Zostáva nám iba slepo „veriť na slovo“. Materiály o tajných anglo-nemeckých rokovaníach zatiaľ neboli odtajnené. Preto vyzývame všetkých štáty, aby zaktivizovali proces otvárania svojich archívov, zverejňovania predtým neznámych dokumentov predvojnového a vojnového obdobia, ako to v ostatných rokoch urobilo Rusko. Sme pripravení na širokú spoluprácu, na spoločné výskumné projekty historikov.



Obnovenie spoločnej hranice Maďarska s Poľskom. 16. marca 1939 sa pozdravujú maďarskí a poľskí dôstojníci. Foto Getty Images.

Hitler nepredložil ďalšie územné požiadavky. Tentoraz voči svojmu nedávne komplikoví v delení Československa, voči Poľsku. Mimochodom, ako zámenka tu poslúžilo dedičstvo Versailles – osud tzv. Gdanského koridoru. Následní tragédiu Poľska má na svedomí vtedajšie poľské vedenie, ktoré zabránilo uzavretiu anglo-francúzsko-sovietskej vojenskej aliancie.

Nemecká ofenzíva sa rozvinula v plnom súlade s doktrínou Blitzkrieg. Napriek hrdinskému odporu poľskej armády boli týždeň po začiatku vojny 8. septembra 1939 nemecké jednotky na okraji Varšavy. A vojenská a politická elita Poľska 17. septembra utiekla na územie Rumunska a zradila svoj ľud, ktorý pokračoval v boji proti útočníkom.

Západní spojenci nespĺnili poľské nádeje. Po vyhlásení vojny Nemecku postúpili francúzske jednotky na nemecké územie iba o niekoľko desiatok kilometrov. Okrem toho sa anglo-francúzska najvyššia vojenská rada, ktorá sa prvýkrát stretla 12. septembra 1939 vo francúzskom Abbeville, rozhodla úplne zastaviť ofenzívu vzhľadom na rýchly vývoj udalostí v Poľsku. Začala sa smutne známa „čudná vojna“, čo je očitá zrada Poľska.

Neskôr, počas Norimberského tribunálu, bývalý náčelník operačného štábu najvyššieho velenia nemeckých ozbrojených síl generál A. Jodl pripustil, že: „...Ako sme už v roku 1939 neutrpeli porážku, je to len preto, že približne 110 francúzskych a anglických divízií, ktoré stáli na západe proti našim 23 nemeckým divíziám počas našej vojny s Poľskom, zostali úplne nečinné.“

Kontakty ZSSR a Nemecka

O dramatických dňoch augusta a septembra 1939 sa v archívnej doložke 2 Tajného protokolu k Zmluve o neútočení medzi Nemeckom a ZSSR z 23. augusta 1939 stanovilo, že v prípade územnej politickej reorganizácie oblastí patriacich poľskému štátu, by hranica sfér záujmov oboch krajín mala „isti približne pozdĺž rieky Narva, Visla a San“. Inými slovami, sovietska sféra vplyvu zahŕňala nielen územia, na ktorých žilo ukrajinské a bieloruské obyvateľstvo, ale aj historické poľské kraje medzi riekami Bug a Visla. Nie každý však vie o tejto skutočnosti. Rovnako ako o tom, že okamžite po útoku na Poľsko, v prvých sep-

tembrových dňoch roku 1939, Berlín nástojčivo a opakovane vyzýval Moskvu, aby sa pripojila k voľnému Československu. Sovietske vedenie však takéto vyzvy ignorovalo a až do poslednej chvíle sa nechystalo zapojiť do dramaticky sa rozvíjajúcich udalostí.

Až keď bolo definitívne jasné, že Veľká Británia a Francúzsko sa nezbavia pomôcť svojmu spojencovi a Wehrmacht je schopný rýchlo obsadiť celé Poľsko a fakticky sa tak dostať k Minsku, bolo rozhodnuté, že vojská Červenej armády ráno 17. septembra vstúpia do takzvaných východných oblastí Poľska. Dnes sú to časti územia Bieloruska, Ukrajiny a Litvy.

ZSSR sa vojne vyhýbal

To, že Sovietsky zväz sa až do poslednej chvíle snažil vyhnúť spolupráci na roznečovaní konflikte a nechcel vstúpiť do hry na strane Nemecka, spôsobila, že reálny stret sovietskych a nemeckých vojsk prepukol omnoho východnejšie od hranice, dohodnutej v tajnom protokole.

Neviedla pozdĺž Wisly, ale približne po tzv. Curzonovej línii, ktorá bola vytýčená ako východná hranica Poľska podľa uznesenia Rady Dohody v roku 1919. K tomu poviem len to, že v septembri 1939 malo sovietske vedenie príležitosť presunúť západné hranice ZSSR ešte ďalej na západ, až k Varšave, ale rozhodlo sa neurobiť to.

Nemci navrhli zafixovať nový status quo. Dňa 28. 9. 1939 v Moskve J. Ribbentrop a V. Molotov podpísali Zmluvu o priateľstve a hranici medzi ZSSR a Nemeckom, ako aj tajný protokol o zmene trasy štátnej hranice, ktorý uznával demarkačnú líniu, na ktorej sa de facto nachádzali dve armády.

Na jeseň roku 1939 Sovietsky zväz pri riešení svojich vojensko-strategických a obranných cieľov začal proces inkorporácie Lotyšska, Litvy a Estónska. Ich vstup do ZSSR sa realizoval na zmluvnom princípe so súhlasom zvolených orgánov moci. Zodpovedalo to medzinárodnej a štátnej právu tej doby. Okrem toho, v októbri 1939 mesto Viňnius a okolité územie predtým začlenené do Poľska, vrátili do Litvy. Pobaltské republiky po vstupe do ZSSR si zachovali svoje mocenské orgány, jazyk a mali zastúpenie v najvyšších sovietskych štátnych štruktúrach.

Predečér Veľkej vlasteneckej

Po všetky tie mesiace nekončil diplomatický zápas, spravodajská činnosť. Moskva si uvedomila, že voči nej stojí nezmeriteľný a krutý nepriateľ, že skrytá vojna s nacistom už prebieha. Hitler sa opakovane snažil zatahnuť ZSSR do konfrontácie s Veľkou Britániou, ale sovietske vedenie mu nepodľahlo.

Hitler sa naposledy pokúsil získať Sovietsky zväz pre spoločné kroky počas oficiálnej návštevy Molotovom Berlína v novembri 1940. Molotov však dôsledne splnil Stalinove pokyny a obmedzil sa na všeobecné diskusie o myšlienke Nemecka na prístupenie ZSSR k Paktu troch – spojenectvu Nemecka, Talianska a Japonska – podpísaného v septembri 1940, a nacieleného proti Veľkej Británii a USA.

Nie je náhodou, že už 17. novembra Molotov dal tieto pokyny sovietskemu vyslancom v Londýne I. Majskemu: „Pre Vašu informáciu... Žiadna dohoda v Berlíne nebola podpísaná a ani sa nepredpokladá taký krok. Záležitosť v Berlíne sa obmedzila na... výmenný názorov... Nemci a Japonci by nás zrejme veľmi chceli postrčiť smerom k Perzskému zálivu a Indii. Odmietli sme diskusiu o tejto otázke, pretože takéto rady zo strany Nemecka považujeme za nevhodné.“ A 25. novembra sovietske vedenie definitívne vyjadrilo svoju pozíciu: oficiálne predložilo Berlínu nepríjateľné podmienky, vrátane stiahnutia nemeckých vojsk z Fínska, dohody o vzájomnej pomoci medzi ZSSR a Bulharskom a niekoľkých ďalších, čím sa zámerne vylúčila akákoľvek možnosť pripojenia k Paktu.

Táto pozícia definitívne posilnila zámer Führera začať vojnu proti ZSSR. A už v decembri Hitler schválil plán „Barbarossa“ napriek všetkým varovaniam svojich stratégov o katastrofickom nebezpečenstve vojny na dvoch frontoch. Urobil tak, uvedomujúc si, že Sovietsky zväz je hlavnou silou, ktorá mu čelí v Európe, a že nadchádzajúci konflikt na východe rozhodne o výsledku svetovej vojny. Bol si však istý, že ťaženie na Moskvu bude krátkodobé a úspešné.

Čo by som chcel osobitne zdôrazniť? Západné krajiny vtedy súhlasili so sovietskymi akciami, akceptovali snahy Sovietskeho zväzu zaistiť si vlastnú bezpečnosť. Napríklad, ešte 1. októbra 1939 vtedajšia hlava britskej Admirality W. Churchill v rozhlasovom vystúpení povedal: „Rusko presadzuje chladnú politiku svojich vlastných záujmov... Na ochranu Ruska pred nacistickou hrozbou bolo bezpodmienečne nutné, aby ruské armády zostali stáť na tejto línii [novej západnej hranici].“ 4. októbra 1939 britský minister zahraničných vecí E. Halifax v Snemovni lordov vyhlásil: „...Je potrebné pripomenúť, že kroky sovietskej vlády spočívajú

(Pokračovanie na str. 8)

(Dokončenie zo str. 7)

li v prenose hranice v podstate na trasu, vytýčenú podľa odporúčania lorda Curzona na Versailleskej konferencii... Citujem iba historické fakty a verím, že sú nepopierateľné.“ Známy britský politik a štátnik D. Lloyd George zdôrazňoval: „Ruské vojská obsadili územia, ktoré neboli poľské a ktoré boli po 1. sv. vojne násilne zabraté Poľskom... Bolo by činom zločineckého šialenstva postaviť ruský posun na rovnakú úroveň ako posuny Nemcov.“

V neformálnych besedách so sovietskym veľvyslancom I. Majským boli anglickí vysokopostavení politici a diplomati ešte otvorenejší. Britský námestník ministra zahraničných vecí R. Butler 17. októbra 1939 uvádzal: „...V anglických vládných kruhoch veria, že žiadne otázky o návrate západnej Ukrajiny a Bieloruska do Poľska sú nemožné. Ak by sa podarilo zriadiť etnografické Poľsko striedme veľkosti so zárukami nielen pre ZSSR a Nemecko, ale aj pre Anglicko a Francúzsko, tak by sa britská vláda cítila plne uspokojená“. 27. októbra 1939 hlavný poradca N. Chamberlaina G. Wilson povedal: „Poľsko musí byť... obnovené ako nezávislý štát na jeho etnografickom základe, ale bez západnej Ukrajiny a Bieloruska.“

Je treba poznamenať, že počas týchto debát sa sondovala aj pôda na zlepšenie sovietsko-britských vzťahov. Tieto kontakty do značnej miery vytvorili základy budúcej aliancie a proti-hitlerovskej koalície. Spomedzi zodpovedných prezieravých politikov vynikal W. Churchill, ktorý napriek známej antipatii voči ZSSR už predtým obhajoval spoluprácu s ním. V máji 1939 vyhlásil v Dolnej snemovni: „Ocitneme sa v smrteľnom nebezpečenstve, ak nedokážeme založiť silnú alianciu proti agresii. Bola by to najväčšia hlúposť, keby sme odmietli prirodzenú spoluprácu so sovietskym Ruskom.“ A už po vypuknutí bojov v Európe – na stretnutí s I. Majským 6. októbra 1939 – dôverne povedal: „... Medzi Veľkou Britániou a ZSSR neexistujú vážne rozpory a preto neexistujú dôvody na napäté a nespokojivé vzťahy. Britská vláda... by chcela rozvíjať... obchodné vzťahy. Bola by tiež pripravená prediskutovať všetky ďalšie opatrenia, ktoré by prispeli k zlepšeniu vzájomných vzťahov.“

2. sv. vojna bola plánovaná

Druhá svetová vojna nevznikla za noc, nezačala náhle, znenazdajky. Ani útok Nemecka na Poľsko nebol nečakaný. Bol výsledkom mnohých tendencií a faktorov vo svetovej politike toho obdobia.

Všetky predvojnové udalosti sa zoradili do jedného fatálneho reťazca. Avšak, hlavným faktorom, ktorý predurčil vzplanutie najväčšej tragédie v dejinách ľudstva, bol štátny egoizmus, zbabe-

losť, zhovievavosť voči silnejúcemu agresorovi, nepripravenosť politických elít na kompromis.

Preto nie je čestné tvrdiť, že dvojdná návšteva nacistického ministra zahraničných vecí Ribbentropa v Moskve je hlavnou príčinou, ktorá zrodila 2. sv. vojnu. Všetky popredné štáty sú v tej či onej miere vinné za jej začiatok. Každý z nich robil nenapraviteľné chyby, domnievajú sa sebaisto, že je možné prejsť ostatným cez rozum, zabezpečiť si jednostranné výhody alebo sa držať ďalej od hroziacej svetovej pohromy. A za takú krátkozrakosť, za odmietnutie vytvorenia systému kolektívnej bezpečnosti sa muselo zaplatiť miliónmi životov.

Všetci potrebujeme pravdu a objektivitu. Žiaľ, mnohí z našich partnerov ešte nie sú pripravení na spoločnú prácu. Naopak, sledujú svoje ciele, zvyšujú počet a rozsah informačných útokov proti našej krajine, chcú nás prinútiť aby sme sa ospravedlňovali, cítili sa vinní, používajú naskrz pokrytecké spolitizované vyhlásenia. Napríklad, 19. septembra 2019 schválená rezolúcia Európskeho parlamentu „O dôležitosti zachovania historickej pamäte pre budúcnosť Európy“ priamočiariu obvinila ZSSR zároveň s nacistickým Nemeckom z rozpútania 2. sv. vojny. Samozrejme, žiadna zmienka o Mníchove tu nie je.

Domnievam sa, že takéto „papierne“ sú skutočne nebezpečnými hrozbami. Koniec koncov, schvaľoval to rešpektovaný orgán. A čo názorne predviedol? Zámernú politiku na zničenie povelového svetového usporiadania, vybudovanie ktorého bolo záležitosťou cti a zodpovednosti štátov.

Vojna nebola neočakávanou,...

...čakali ju, pripravovali sa na ňu. 22. júna 1941 sa Sovietsky zväz zrazil s najsilnejšou, najmobilnejšou a najvyvícenejšou armádou sveta, na ktorú pracoval priemyselný, hospodársky a vojenský potenciál prakticky celej Európy. Do tejto smrtonosnej invázie sa zapojil nielen Wehrmacht, ale aj armády satelitov Nemecka.

Už v lete v roku 1941 sa pod palbou nepriateľa začala evakuácia miliónov občanov, stoviek závodov a výroby na východ krajiny. V najkratších termínoch bola v tle zorganizovaná výroba zbraní a munície, ktorých dodávky na front začali hneď v prvú vojnovú zimu a do roku 1943 boli prekročené ukazovatele vojenskej výroby Nemecka a jeho spojencov. Za poldruha roka sovietski ľudia vykonali na fronte, aj v tle to, čo sa zdalo nemožné. Doteraz je ťažké pochopiť, aké neuveriteľné úsilie, odvahu, sebaobetovanie si vyžiadali tieto obrovské úspechy.

Nacistickí „stratégovia“ boli presvedčení, že obrovský, mnohonárodnostný štát sa dá ľahko podrobiť. Rátali s tým, že nečakaná vojna, jej nemilosrdnosť a neznesiteľná ťarcha nevyhnutne vy-

ostria medzinárodné vzťahy a krajina sa bude dať rozdeliť na časti. Hitler priamo vyhlásil: „Naša politika vo vzťahu k národom obývajúcim široké priestory Ruska musí spočívať v tom, že bude podnecovať akékoľvek formy nezhôd a rozkolov“.

Ale od prvých dní bolo jasné, že tento plán nacistov stroskotal. Brestskú pevnosť do poslednej kvapky krvi bránili vojaci vyše trinástich národností. Počas trvania celej vojny – aj vo veľkých, rozhodujúcich bitkách, aj v obra-ke každého predmostia, každého metra rodnej zeme – vidíme príklady takejto jednoty.

K porážke nacizmu – nech by sa teraz pokúšali čokoľvek dokazovať – zásadne a rozhodujúco prispel Sovietsky zväz, Červená armáda, hrdinovia, ktorí do konca bojovali v obkľúčení pri Belostoku a Mogil'ove, Umani a Kyjeve, Vjazme a Charkove. Išli do útoku v bitke o Moskvu a Stalingrad, Sevastopol' a Odesu, pri Kursku a Smolensku. Oslobodzovali Varšavu, Belehrad, Viedeň a Prahu. Brali útokom Königsberg a Berlín.

My obhajujeme skutočnú, neprikrášenú a neskreslenú pravdu o vojne. Túto národnú, ľudskú pravdu – surovú, horkú a nemilosrdnú – nám do značnej miery odovzdali spisovatelia a básnici, ktorí prešli ohňom a peklom frontových útrap.

Na záver...

...uvediem ešte jeden dokument. Je to správa Medzinárodnej komisie pre repatriáciu z Nemecka vyhotovená vo februári 1945. Jej úlohou bolo vytvoriť vzorec, v súlade s ktorým porazené Nemecko muselo nahradiť škody spôsobené víťazným mocnostiam. Komisia prišla k nasledujúcemu záveru: „Počet „vojakov“, ktoré Nemecko vynaložilo na sovietskom fronte prevyšuje to isté množstvo na iných spojeneckých frontoch minimálne desaťnásobne. Sovietsky front viazal na seba aj štyri pätiny nemeckých tankov a približne dve tretiny nemeckých lietadiel.“ Celkovo na ZSSR pripadlo okolo 75 percent všetkého vojenského snaženia protihitlerovskej koalície. V rokoch vojny Červená armáda „zomlela“ 626 divízií krajín „osi“, z ktorých 508 bolo nemeckých.

28. apríla 1942 Roosevelt vo svojom prejave k americkému národu vyhlásil: „Ruské vojská zničili a naďalej ničia viac živej sily, lietadiel, tankov a diel nášho spoločného nepriateľa, než všetky ostatné zjednotené národy spolu.“ Churchill v posolstve Stalinovi zo dňa 27. septembra 1944 písal, že „práve ruská armáda vytrhla črevá nemeckej vojenskej mašinerii...“.

ZSSR stratil každého siedmeho svojho občana. Veľká Británia – jedného zo 127 a USA – jedného z 320. Žiaľ, tento počet ťažkých, nenahraditeľných strát Sovietskeho zväzu nie je konečný. Bude nutné pokračovať v mravčej

práci v oblasti odhaľovania mien a osudov všetkých padlých: vojakov Červenej armády, partizánov, ilegálnych pracovníkov, vojnových zajatcov a väzňov koncentračných táborov, civilného obyvateľstva zlikvidovaného trestnými oddielmi.

K víťazstvu nás priviedli úsilia všetkých strán a národov, ktoré bojovali so spoločným nepriateľom. Britská armáda ubránila svoju vlasť pred vpádom, bojovala s nacistami a ich satelitmi v Stredozemnom mori a v severnej Afrike. Americké a britské vojská oslobodzovali Taliansko, otvárali druhý front. USA zasadili obrovské, drvivé údery agresorovi v Tichom oceáne. Pamätáme si kolosálne obeť čínskeho ľudu a jeho obrovskú úlohu pri porážke japonských militaristov. Nezapudneme na bojovníkov „Bojujúceho Francúzska“, ktorí neuznali potupnú kapituláciu a pokračovali v boji s nacistami.

Navždy budeme vďační aj za pomoc, ktorú nám poskytli spojenci pri zabezpečovaní munície, surovín, potravín a techniky pre Červenú armádu. Táto pomoc bola významná – okolo sedem percent z celkového objemu vojenskej výroby Sovietskeho zväzu.

Spojenci spoločne vytvorili Medzinárodný vojenský tribunál, ktorého úlohou bolo potrestanie nacistických politických a vojnových zločincov. Jeho rozhodnutia poskytujú jasnú právnu kvalifikáciu takých zločinov proti ľudskosti, ako sú genocída, etnické a náboženské čistky, antisemitizmus a xenofóbia. Norimberský súd priamo a jednoznačne odsúdil prisluhovačov nacistov, kolaborantov rozličného druhu.

Dnešný pohľad

Náš postoj je aj dnes rovnaký: zločiny nacistických prisluhovačov nemôžu byť ospravedlnené, nemajú žiadnu premlčiaciu lehotu.

Preto je nepochopiteľné, že v mnohých krajinách sa tí, ktorí sa poškrvnili spoluprácou s nacistami, naraz považujú za veteránov 2. sv. vojny. Klásť znamienko rovnosti medzi osloboditeľov a okupantov považujem za neprípustné. A velebenie nacistických prisluhovačov môžem vnímať iba ako spreneveru pamiatke našich otcov a starých otcov. Je to zrada tých ideálov, ktoré spojili národy v boji proti nacizmu.

Názory médií sveta

Šéfredaktor US časopisu National Interest Jacob Heilbrunn sa nazdáva, že článok V. Putina vyvolá nové debaty o 2. sv. vojne. „Článok predstavil západnému auditóriu ruský pohľad, s ktorým ono nebolo oboznámené... vyvolá spory o pôvode 2. sv. vojny a my, publikujúci ho, dúfame, že bude viac diskusií o minulosti i prítomnosti.“

* * *

Dejiny sa nesmú prepisovať, aby boli výhodné pre ten alebo iný štát. Víťazstvo nad nacistickým režimom bolo možné vďaka

ka odvahe spojeneckých štátov a ZSSR, **vyhlásil predstaviteľ MZV V. Británie.**

* * *

Ruský senátor Alexej Puškov napísal v Twitteri, že „Londýn sa rozhodol nevstupovať s Putinom do polemiky o 2. sv. vojne“.

Senátor tiež poukázal na to, že MZV V. Británie uznalo rolu ZSSR na rozdrvení nacizmu, bez komentára však ponechalo tému príčin začiatku vojny. Puškov dodal, že Mníchovské sprisahanie Západu s Hitlerom je „achilovou pätou“ pokusov zvaliť vinu za začiatok vojny na ZSSR.

* * *

Politológ Alexej Muchin poukázal na to, v čom bolo britské MZV ľstivé. „Sporiť sa s článkom a s faktami, ktoré obsahuje, je veľmi zložitá, pretože ide o historickú pravdu. Ale odpoveď je veľmi ľstivá. Pretože existuje príslovie: ty o koze, oni o voze. Britské ministerstvo zahraničia sa práve taktovo vyhlo odpovedi. Plus tradične obvinilo ruskú stranu akoby ona prepisovala dejiny.“

* * *

V Poľsku sa oborili na Putina, že manipuluje dejiny. Dôvodom na hnev Varšavy sa stala výhrada, že vláda Poľska v predvojnovom čase „podhodila vlastný ľud pod hitlerovskú zničujúcu mašineriu,“ všimol si britský list The Telegraph.

Denník tiež napísal, že toto Putinove vyjadrenie rozzúrilo súčasné vedenie Poľska. Poliaci sa nazdávajú, že ruský prezident mal poukázať na to, že sovietske vojská vpadli na ich územie v súlade s paktom Molotova-Ribbentropa.

* * *

Veľvyslanec Ruska v USA Anatolij Antonov uviedol, že Putinov článok tam vyvolal značný záujem.

„...a odštartoval začiatok diskusie. Minimálne moji spolubesedníci podtrhujú dôležitosť rozhovoru o historickej pamäti, poznamenávajú, že práve ona ovplyvňuje súčasné politické vzťahy v oblasti bezpečnosti.“

Dodal, že niektorí špecialisti sa nazdávajú, že práve teraz nastal čas na to, aby sa zastavili špekulácie o tom, kto vojnu začal i kto v nej zvíťazil.

* * *

Izraelský historik holokaustu Aaron Schneer považuje Putinov článok za objektívny a preukázateľný.

„Mne sa článok zdá byť veľmi seriózny, objektívny a presvedčivý. Aktuálny je tým, že vyzdvihuje otázky spojené so súčasnou zahraničnou politikou (tieto tézy Bojovník kvôli skráteniu článku vynechal). Okrem obyčajných momentov o nevyhnutnosti zachovania historickej pamäte, veľmi preukazuje opäť hovorí o predvojnových udalostiach, vyzdvihuje dôležité otázky otvárania archívov,“ uviedol.

Podľa ruských zdrojov spracoval V. Mikunda Medzititulky Bojovník

Zmätko so zástavou Víťazstva

Kvôli zmätku sa zástavou Víťazstva mohla stať vlajka, ktorá nemala žiadny vzťah k útoku na Reichstag, vyhlásil v júni 2020 hlavný vedecký spolupracovník Ústredného múzea (kde sa táto zástava doposiaľ ochraňuje) OS RF Vladimir Afanasjev.

„Zástavu víťazstva, za ktorú bola uznaná vlajka 150. streleckej Idrickéj divízie, vyznamenananej Kutuzovovým radom 2. triedy (79. streleckého zboru, 3. údernej armády 1. Bieloruského frontu), bolo plánované ukázať počas prehliadky na Červenom námestí 24. júna 1945.

tom, ako údajnú „zástavu víťazstva“ stiahli, čo zaznamenali noviny. Keď sa o tom dočítali príslušníci 3. údernej armády, okamžite to oznámili maršalovi Georgijovi Žukovovi.

„V divízii sa rozhodli poistiť a aby už nikdy nenastal zmätko, rozhodli sa zástavu Víťazstva podpísať. Preto sa

texty sú napísané iným písmom“.

„Na prepravu zástavy do Moskvy bolo vyčlenené samostatné lietadlo Li-2, ktoré prepravilo aj skupinu zástavníkov, v ktorej boli kpt. Stepan Neustrojov, por. Alexej Berest, Konstantin Samsonov, mladší seržanti Michail Jegorov a Meliton Kantarija.“ Už vtedy sa títo ľudia správali k zástave Víťazstva ako k relikvii.

„Zástava Víťazstva sa na



Keď sa to rozhodlo, predkladalo sa, že táto stále visí na kupole Reichstagu. Preto ju stiahli a pripravili na prepravu do Moskvy. Lenže vzápätí sa ukázalo, že to už nebola pravá víťazná zástava. Lebo zástava Víťazstva sa už nachádzala v štábe 150. streleckej divízie,“ uviedol Afanasjev.

Historik prezradil, že veliteľ berlínskej posádky genplk. Nikolaj Berzalin, ktorý bol dovtedy veliteľom 5. údernej armády, nič nevedel o výmene zástavy. Situácia sa vyjasnila po

nej objavil text – „150. str. radu Kutuzova 2. tr. Idrick. div.“ (preložené do slovenčiny), ktorý bol urobený jednoduchou bielou farbou. V takejto podobe zástavu previezli do štábu zboru, kde sa tomu spočiatku rozhorčili, no potom k tomu doplnili aj svoj text: „79. s. z. 3. Ú. A. 1. BF.“ (preložené do slovenčiny), hovorí expert.

Historik k tomu dodáva, že zástava s týmito nápismi sa zachovala dodnes, „pričom veľmi dobre je poznať, že oba

prehliadke aj tak neobjavila. Lebo zástavníci neboli na to dostatočne poradozo pripravení (Neustrojov mal niekoľko ranení, vrátane do nohy, čiže chrámal)... Žukov nariadil, aby ich posadili na tribúnu.“

Po prvýkrát sa tak zástava Víťazstva objavila na verejnosti až pri 20. výročí Víťazstva, čiže v roku 1965. Niesli ju tí istí zástavníci, ktorí ju mali niesť v roku 1945. Aj keď vtedy už neboli aktívnymi vojakmi.

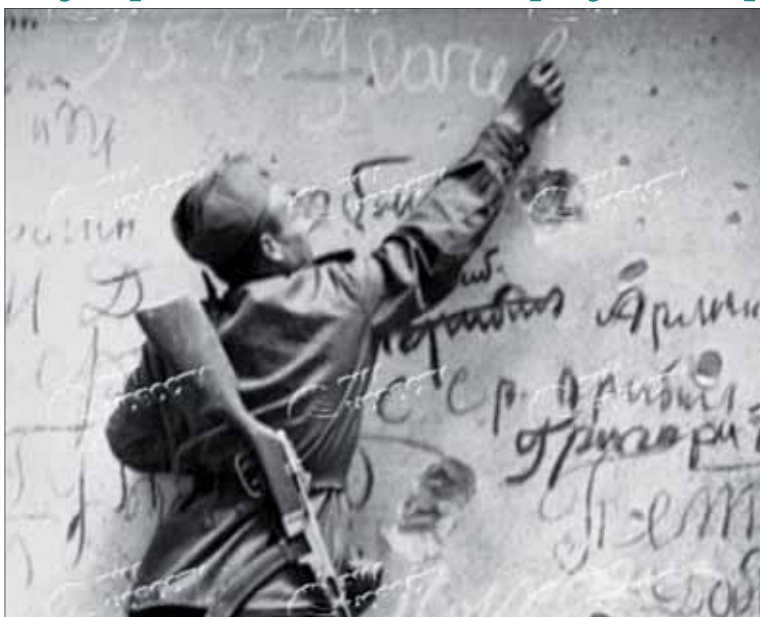
– vmi – podľa ria.ru z 23. 6. 2020

Pokus prepísať dejiny zavádza do slepej uličky

Poučenie sa dá vyvodiť tak z dejín víťazov, ako aj z dejín porazených. Akékoľvek pokusy o prepísanie dejín nás privedú do slepej uličky, nazdáva sa rakúska politologička Ulrike Reisnerová.

„Dejiny sa nedajú nanovo prepísať. Ten, kto ich chce prepísať kvôli politickej výhode, ocitne sa v slepej uličke. My všetci, víťazi i porazení, môžeme si odvodiť poučenie tak pre vlastné dejiny, ako aj pre dejiny iných. Dialóg strán nám pomôže vážiť si svoje dejiny, hlavne preto, že sa v žiadnom prípade nedajú prerušiť, okomentovala U. Reisnerová súčasné pokusy prehodnocovania výsledkov 2. sv. vojny.

– r –, snímka visualrian.ru



Sovietsky vojak Jegor Usačov zanecháva pamätný nápis na stene Reichstagu.

Viete, že...?

...postoj SR k Poľsku v blížiacom sa svetovom vojnovom konflikte determinovali už záväzky, ktoré predstavitelia vlády na čele s jej predsedom Jozefom Tisom prijali na zasadnutí s príslušníkmi DMK (Nemeckou vojenskou komisiou) 17. júla 1939?

Slovenská vláda sa tu zaviazala zamedziť všetky vzťahy s Poľskom odporujúce nemeckému záujmu. Sľúbila zostreňovanie stráženia hraníc s Poľskom, odstránenie nespoľahlivých elementov z ochrany hraníc a ich nahradenie spoľahlivými osobami, personálne posilnenie colných úradov vojenskými jednotkami a s tým súvisiacu militarizáciu Finančnej stráže. Zároveň sa zaviazala, že vydá rozkaz na presun časti vojenských oddielov z vnútrozemia k severnej hranici, zamedzí prechodu osôb do „českého legiónu“ a poľskej špionáži, ktorá by ohrozovala nemecké jednotky na Slovensku. Upozornila pritom, že v otázke spravodajstva sa už pracuje podľa smerníc dohodnutých medzi slovenským MNO a nemeckým Abwehrom (nemecká vojenská spravodajská služba).

...po zrušení pôvodného dátumu útoku Nemecka na Poľsko 26. augusta 1939 sa nástupný priestor nemeckej armády rozšíril na celé Slovensko, s čím slovenská strana súhlasila?

Pritom 28. augusta akceptovala nótu s požiadavkami o postavení nemeckých jednotiek prichádzajúcich na Slovensko mimo ochrannú zónu. Všetky tieto opatrenia sa zdôvodňovali uplatňovaním ochrannej zmluvy.

V rozpore so skutočnými nemeckými zámermi mala úloha nemeckých jednotiek na Slovensku podľa nóty spočívať v ochrane jeho územia pred údajným poľským agresorom.

...Nemci čiastočne zvažovali aj útočné využitie slovenskej armády, hoci DMK už predtým neodporúčala jej nasadenie v rámci väčšieho útoku?

V rozkaze veliteľa Skupiny armád Juh z 30. augusta 1939 sa konštatuje, že podľa možnosti majú byť pri útoku nasadené aj slovenské sily. Následný rozkaz velenia 14. armády z toho istého dňa však v súvislosti so slovenskou armádou hovorí len o ochrane hraníc východne od jej síl.

Kto teda rozhodol o postupe Slovenskej armády do Poľska? Ferdinand Čatloš po vojne tvrdil, že sa o tom dozvedel až o piatej hodine ráno 1. septembra, a iniciovala ho nemecká strana prostredníctvom štábu genmjr. Erwina Engelbrechta prideleného k veliteľstvu slovenskej poľnej armády (krycí názov Bernolák). Čatloš o tom okamžite sprostredkovane informoval predsedu vlády Tisu. Ten však na to nezareagoval, čo Čatloš chápal ako súhlas. Tiso však jeho výpoveď pred národným súdom nepotvrdil, naopak, zodpovednosť preniesol na armádu.

Lenže Čatlošovo tvrdenie spochybňujú archívne dokumenty, podľa ktorých už krátko po polnoci 1. septembra vyšli rozkazy na uvedenie viacerých jednotiek 1. a 2. divízie do plnej bojovej pohotovosti a ich pripravenosť na pochod.

Z obsahu telegramu, ktorý Čatloš poslal Tisovi však vyplýva, že Čatloš vôbec nežiadal o súhlas s postupom vlastných jednotiek, tento skutkový stav Tisovi len formálne oznamoval: „nemecké velenie nariadilo útok proti Poľsku... čím sa dostáva i slovenská armáda do faktického nepriateľstva s Poliakmi, lebo tento útok má chrániť a podporovať.“

Na základe tohto záznamu sa dá predpokladať, že o eventuality slovenskej participácie na útoku bol Tiso informovaný už s predstihom. Ako najvyšší veliteľ armády predsa nemohol byť len tak postavený pred hotovú vec.

...do armády bolo do 20. 9. 1939 povolaných 116 755 záložníkov? A že do operujúcich jednotiek bolo postupne začlenených 51 306 vojakov?

Koncom augusta vzniklo Veliteľstvo poľnej armády (od 2. 9. Slovenské armádne veliteľstvo) v Spišskej Novej Vsi, ktorému boli podriadené tri pešie divízie a neskôr aj Rýchla skupina.

...odmenou za slovenskú účasť vo vojne boli pohraničné územia na Kysuciach, Orave, Spiši, ktoré Poľsku pripadli v rokoch 1920, 1924, 1938?

SR ich nakoniec získala zmluvou z 21. 11. 1939. Vojna okrem toho posilnila zahraničnopolitické postavenie SR ako vzorového štátu v nemeckej sfére vplyvu. Prehlbenie kolaborácie s Nemeckom však pre slovenskú vládu znamenalo aj začiatok bezalternatívnej politiky. Jasným signálom bol fakt, že so SR už v septembri prerušili diplomatické styky Veľká Británia a Francúzsko.

A. Mikundová a – r –

podľa knihy Slovenská armáda vo vojne proti Sovietskemu zväzu a slovensko-nemecké vzťahy 1941–1945.

- **Banská Bystrica – Radvaň:** Ing. Peter Synovec 96, Magdaléna Petrová 75 a Anna Pecková 70 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Ing. Ivan Hyčko 55 rokov.
- **Banská Bystrica, Tr. SNP:** Mgr. Lívia Baláková 80 rokov.
- **Bernolákovo:** Gabriela Sadloňová 80, Anna Trnovská 75 a Juraj Benčík 75 rokov.
- **Bratislava 7:** Zuzana Herzková 93 a Zuzana Kaliská 93 rokov.
- **Brezno 1:** Rudolf Demian 96 a Anna Švantnerová 99 rokov.
- **Budkovce:** Mikuláš Pivarník-Paľo 86 rokov.
- **Cinobaňa:** Ján Kupka 65 rokov.
- **Čaňa:** Mária Buzová 88 a Renata Horvátová 45 rokov.
- **Čierny Balog:** Milan Štulrajter 75 rokov.
- **Detva:** Mikuláš Ďuriš 86, Emília Bohušová 83, Mária Vidiečanová 81, Jozef Nosál, Vladimír Hronček a Mikuláš Vreštiak 80, Štefan Kováčik 75, Vilma Gendiarová a Jozef Vavro 70, Ján Matúška, Emília Micháliková a Emília Vreštiaková 65 rokov.
- **Dobšiná:** Pavol Burger 70 a Etela Marcišová 65 rokov.
- **Družstevná pri Hornáde:** Marta Hercegová 70 rokov.
- **Galanta:** Irena Čambálová 70 rokov.
- **Harmanec:** Zdenka Roštárová 82 rokov.
- **Hniezdne:** Margita Hlinková 65 rokov.
- **Hrušov:** Jozef Mihálik 70 rokov.
- **Jarabina:** Peter Herko 65 rokov.
- **Jovsa:** Mária Varoščáková 86 rokov.

- **Kokava nad Rimavicou:** Anna Baníková 84 rokov.
- **Kolačno:** Marcela Pepichová 50 rokov.
- **Košice – Juh:** Bronislava Mošková 55 a Martin Šipoš 40 rokov.
- **Košice KVP:** Mária Libová 70 rokov.
- **Košice – Sever:** Helena Halová 91, Ing. Ladislav Jurík 88, Anna Peleťáková 86 a MUDr. Michal Pješček 82 rokov.
- **Lehota pod Vtáčnikom:** Ján Junás 80 rokov.
- **Lipany:** Tibor Krenický 70 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Elena Vadovická a Emília Šed'ová 90, Ján Matonok 83 a Dušan Lukáč 82 rokov.
- **Lučenec II.:** Božena Balašková 81 a RSDr. Jozef Cerovský 70 rokov.
- **Medzilaborce:** Mária Mihaličová 65 a Vladimír Sivý 50 rokov.
- **Michalovce:** Magdaléna Semanová 85, Mária Bovanová a Ladislav Kanoc 75 rokov.
- **Myjava:** Oľga Košťalová 81 rokov.
- **Nacina Ves:** Emília Šenkeriková 87 a Alena Švárna 60 rokov.
- **Plaveč:** Jozef Majerniček 65 rokov.
- **Považská Bystrica:** Dominik Topor 82 rokov.
- **Radvaň nad Laborcom:** Luba Luciková 50 rokov.
- **Rajec:** Oľga Slotová a Jozef Forbak 65 rokov.
- **Rimavská Sobota, J. Bolfika:** MUDr. Peter Dragijský 70 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Ing. Ivan Hazucha 50 rokov.

- **Senec:** Irma Farkašová 84, Mária Juranová 70 a Mgr. Norbert Lacko, PhD. 45 rokov.
- **Slovenské Nové Mesto:** Jan-ka Garanská 90 a Júlia Vavreková 83 rokov.
- **Stará Halič:** Bartolomej Lauer 75 rokov.
- **Stará Lubovňa:** Pavel Černák 85 rokov.
- **Staré Hory:** Margita Priwitzerová 70 a Ing. Marian Gajdoš 65 rokov.
- **Stráňany:** Anna Kuzmiaková 55 rokov.
- **Strážske:** Pavol Dančišin 75 rokov.
- **Sučany:** Margita Petrášová 94, Anna Hojná 82 a Želmíra Seemanová 80 rokov.
- **Svit:** Emília Nedzelová 82 a Peter Obrečan 82 rokov.
- **Šaľa:** Emília Tomláková 80 rokov.

- **Tlmače:** Marian Macho 70 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Viera Brezováková a Branislav Petrovič 75 rokov.
- **Trenčín:** Eva Majtášová 87, Anna Milánová 86 a Svetozár Naďovič 81 rokov.
- **Trhovište:** Alžbeta Lešňanská 92 a Mária Dzetkuličová 82 rokov.
- **Trnava 1:** Antónia Valová a Oľga Milová 89, Anton Lenghard 83, Augustín Kohýl 81, Mária Kolárová 80, Katarína Šimončíková 75, Lívia Horváthová a PhDr. Emília Diteová 70 rokov.
- **Ťahanovce – Sídlisko:** Anna Martončíková 70 a Jarmila Repčíková 60 rokov.
- **Veľpaty:** Júlia Zlatnická 92 rokov.
- **Veľké Kapušany:** Alžbeta Štiková 70 rokov.

- **Veľké Teriakovce:** Pavel Zibrin 95 rokov.
- **Vidiná:** Ladislav Tóth 70 rokov.
- **Vinné:** Mária Smoláková 93 rokov.
- **Vojčice:** Anna Vinclerová 88 rokov.
- **Vráble:** Margita Balážová 75 rokov.
- **Zemplínske Hradište:** Agnesa Dzurová 82 a Milan Bíly 70 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Ladislav Ides 94 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Veronika Holá 87 a Eva Kompasová 81 rokov.
- **Žilina 3 – Vlčince:** Mária Kučerová 60 rokov.

Jubilantom srdečne blahozeláme.

O vzácnom jubilantovi

„Máločo obšťastňuje viac než pocit, že človek pre ostatných ľudí niečo znamená.“

(Dietrich Bonhoeffer)

Čím je človek starší, tým viac si uvedomuje pravdivosť týchto slov. Zvlášť v okamihu, keď oslavuje ďalší rok života, významné životné jubileum. Jedného takého krásneho životného jubilea – 85 rokov – sa začiatkom roka 2020 dožil člen nášho Oblastného výboru SZPB v Novom Meste nad Váhom, človek so srdcom na dlani, Emil Janovic.

Emilko, ako ho máme vo zvyku osloviť, má za sebou bohatý pracovný život a zo svojich aktivít veru neupustil ani po odchode na zaslúžený dôchodok. Premýšľam, či ho vôbec nazvať dôchodcom, pretože entuziazmus, ktorým oplýva, by mu mohol závidieť ne jeden mladý človek.

Okrem toho, že je dlhoročným členom SZPB, je aj športovým dopisovateľom do regionálnych týždenníkov, je členom Únie slovenských novinárov a už vyše 20 rokov členom poroty košovky páleného, nielen na Slovensku, ale i v Českej republike.

Ako sám hovorí, jeho pani manželka si už zvykla, že je stále niekde „na potulkách“, a vzápätí dodáva, že aspoň, keď ho bude „tá s kosou“ hľadať, doma ho nenájde. ☺

Zaujímavosťou je, že Emilko je rodák zo Svidníka a prvýkrát od presťahovania sa (krátko po svojom narodení)

vkročil na rodnú hruď až vo veku 77 rokov pri príležitosti osláv Dňa hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie. A veru, boli to slzy dojatia.

Za svoju dlhoročnú a obetavú prácu obdržal množstvo diplomov, čestných uznaní, pamätných medailí. Ocenenie si prevzal aj zo Zväzu vojakov SR – Klub Nové Mesto nad

Váhom. Pri príležitosti jeho životného jubilea – 85 rokov, mu Ústredná rada SZPB udelila Pamätný list.

Emilko má rád futbal, zvlášť ten myjavský mu prirástol k srdcu. Veľkú radosť mu robia vnúčatá a stretnutia s priateľmi, ako aj účasť na rôznych kultúrno-spoločenských podujatiach.

Milý náš Emilko, všetko najlepšie k Tvojmu vzácnemu životnému jubileu. Želáme Ti ešte veľa krásnych chvíľ medzi nami, pevné zdravie, lásku v kruhu najbližších a „nehasnúci“ životný elán.

Máme Ťa veľmi radi!

Simona Štepanovicová
snímka Vladimír Brezinský



Zľava: podpredseda OblV SZPB Ivan Šimo, predseda OblV SZPB Kamil Kristofík, jubilant Emil Janovic a bývalý predseda OblV SZPB Ján Hulínek.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Detva:** so 63-ročným Štefanom Domom.
- **Hrnčiarске Zalužany:** so 68-ročným Alexandrom Čonkom.
- **Michalovce:** so 75-ročným Dušanom Lelákom.
- **Rajec:** so 78-ročným Ľudovítom Hudekom.
- **Skalité:** s 81-ročnou Boženou Serafinovou.

- **Trenčín 1:** so 72-ročným genpor. v. v., Ing. Pavlom Honzekom.
- **Trenčín 2:** so 72-ročným Ing. Igorom Polaškom a so 70-ročným Milanom Rajnincem.

Češť ich nehynúcej pamiatke!

Pre telo a dušu



Revolučný liek na rakovinu

Vedci z britského inštitútu na výskum rakoviny (NHS) vynašli revolučný liek, ktorý už prešiel klinickými skúškami a jeho boj so zhubnými nádormi bol uznaný za efektívny. Nový preparát na ne účinkuje tak, že ich zmenší o 70 %. Dňa 25. júna túto informáciu priniesli noviny Daily Mail.

Ide o liek Entrectinib, ktorý dokáže odstrániť rakovinové nádory bez ohľadu na to, kde v organizme sa nachádzajú. „Také spôsoby liečby, ako s Entrectinibom, môžu zrevolucionizovať metódy liečby

rakoviny, smerujúc ho na genetickú mutáciu, ktorá aktivizuje rast nádoru, bez ohľadu na to, kde sa nachádza,“ hovorí vedec z NHS Meyndert Boysen.

Daily Mail v článku tiež pripomína, že tradičné metódy liečby rakoviny sú založené na tom, kde sa zhubný nádor nachádza.

Nové liečivo je predurčené pre osoby, ktoré sú staršie ako 12 rokov a ktoré trpia aj na zvláštne a nevyliciteľné druhy rakoviny.

– r –, ilustrácia google.com

Horúca správa

Svet vyvíja 141 vakcín na COVID-19

Oznámil to generálny riaditeľ Svetovej zdravotníckej organizácie WHO Tedros Adhan Ghebreyesus a pre list Washington Post spresnil, že popredným kandidátom na úspech treba ešte asi mesiac výskumu.

– r –

Mier po druhej svetovej vojne je dodnes v rozpakoch

„V deň víťazstva, miesto ohňostrojev z magnézia a z vodnatielkových fráz o mieri, národy mali by zničiť najdokonalejšie výmysly zabijackej techniky a plány na výrobu ďalších, slávnostne a poctivo spáliť ako kacírské bludy proti ľudskosti. Ale robí sa pravý opak,... Víťazné národy zbroja, každý, prirodzene, len v záujme svojej obrany. ...Pre toto všetko, prichádza mier tichými, rozpačivými krokmi. Ako niekto, kto sa unavený vracia, nerozhodný či sa má posadiť alebo ísť ďalej... No vyčerpané ľudstvo dúfa, že sa mier udrží i napriek diplomatom.“ Aj tieto slová sa dočítate v knihe reportáží **Rozpačitý mier, ktorá vyšla ako 68. zväzok Tvorby Transcia v roku 1947.**

Napísal ju vtedy „príslušník mladšej slovenskej novinárskej generácie“, neskôr známy dramatik a filmový scenárista **Ivan Bukovčan**, ktorý sa vybral na potulky čerstvo povojnovou Európou.



Pozrime sa s autorom, ako to bolo so svetovým mierom v Európe v roku 1946?

Nemecko spoznáva len z vlaku Orient-Expres, ktorý prechádza cez Norimberg a Štuttgart do Štrasburgu a hoci letmo, ale s citom dobrého pozorovateľa reflektuje neutešenú povojnovú hospodársku situáciu krajiny. V protiklade s porážkou nemeckého nacizmu a jeho neľudskej ideológii si všíma na príklade spoliešťujúcich židovských vysťahovalcov z Poľska smerujúcich do Austrálie antisemitizmus, ktorý pretrváva aj rok po skončení krutej vojny. „O pogromoch v Poľsku sa vyprávajú neuveriteľné veci. ...stovky víz... svedčia o tom, že predné stráže svetového židovstva nedôverujú povojnovému vývoju. ...Vedení pudom sebazáchovy opúšťajú kritické oblasti a ich hromadný útek pripomína osudové mesiace pred druhou svetovou vojnou.“

Druhú navštívenou krajinou je Švajčiarsko. To spoznáva predovšetkým pobytom v mestách na brehu Ženevského jazera (zásadne používa názov jazera Léman – „takto žije jazero v reči svojho ľudu“), v Lausanne a v Ženeve.

Okrem vynikajúcich novinárskych postrehov zo života Švajčiarska a Švajčiarov, ktoré sú podoprené nielen svedomitým pozorovaním, ale aj kvalitnou analytickou prípravou, nezabúda sa ani poučiť. „Medzi našou ráznou cestou k socializmu a medzi sociálnou politikou povojnového Švajčiarska je iste veľký rozdiel. A predsa v niektorých ohľadoch môže byť táto kapitalistická krajina dokonalým vzorom. Veď úspech socialistickej výstavby nášho národ-

nostného štátu podmieňuje národnostná súdržnosť, t.j. vytvorenie optimálneho pomeru pre spolunažívanie obidvoch štátnych národov.“ Opakujem písal sa rok 1946!

Autor navrhuje „z ustavične vriaceho stredoeurópskeho národnostného kotla... sem povinne vypravovať halierové vlaky... Bez národnostnej a náboženskej znášateľnosti nemožno si predstavovať pokojnejšiu budúcnosť ľudstva.“ Štyri „švajčiarske“ reportáže I. Bukovčana sú čerstvé aj po 74 rokoch.

Cieľom cesty slovenského novinára bolo Francúzsko a parížska mierová konferencia. Avšak pridružila sa aj tajná túžba. Pozrieť sa za „čínsky múr Európy“. Myslí tým Pyreneje. Chce sa dostať do Španielska, „uvidieť súčasný obraz krajiny, ktorej panovačne vládol malý povstalecký generál“. Nebolo to jednoduché. V lete uzavreli francúzsko-španielske hranice a v jeseni 1946 Československá republika uznala španielsku republikánsku vládu Dr. Girala v exile. (Až v roku 1977 sme nadviazali diplomatické styky s kráľovským Španielskom!) O akomkoľvek vstupnom povolení od Franca sa nedalo predtým, nieto potom, ani snívať.

I. Bukovčan sa pevne rozhodol dostať cez Pyreneje. Získal andorrské víza a zrodili sa prekrásne reportáže o „malom štáte veľkých pašerákov“. Pozoruhodné sondy do minulosti i prítomnosti kniežatstva pod ochranou španielskeho biskupa a francúzskeho prezidenta. Také v tom čase a sprostredkované slovenskými očami neboli časté. Andorra sa stala aj odrazovým mostíkom pre cestu s pašerákmi do Španielska. Načierno, počas dvoch týždňov prešiel kus Katalánska až po hlavné mesto provincie Lerida, asi 190 km južne od Pyrenejí. Nechtyli ho, vrátil sa. V reportážach zahrnutých do knihy výstižne a z vlastnej skúsenosti popísal stav frankistického režimu, každodenný život Španielov v občiansky rozdelenej krajine. Pannem et circenses!, tak znie názov reportáže, ktorá je pôvodným a neopakovateľným pohľadom na býcie zápasy z pera slovenského spisovateľa. „Corrida je krutá, nemilosrdná k zvieratú, i k človeku, a predsa je krásna“. Až jasnozrivou vyznieva vtedajšie Bukovčanovo nadšenie nad skutočnosťou, že „v mestečku Organi každé ráno sa radostne zatrepocce červeno-žltá, zakázaná vlajka katalánskej republiky. ...Katalánci nezabudli na svoju republiku, ktorá sa zrodila roku 1936 víťazstvom Ľudového frontu. Republika mala už v zásuвке autonómny štatút i pre Baskicko a ostatné národnosti. Vláda sľúbila autonómiu i španielskym Baskom. Azda

sa v budúcnosti splnia federatívne nádeje obidvoch uvedomelých národností Iberského poloostrova. Ale odveký sen, vytvoriť územné celky s francúzskymi Kataláncami a Baskmi, patrí už celé do ríše nesplnených nádejí“. Áno! O Baskicku či Katalánsku uvažujeme prevažne v španielskych súvislostiach, ale že sú i francúzske a nie hocijaké si uvedomíme až pri čítaní Bukovčanovej knihy. Napríklad francúzske mesto Perpignan charakterizuje ako „roztopašné dieťa slnného Katalánska, ...dnes sa úradne nazýva hlavným mestom departementu Pyrenées Orientales ...pýcha a piesne katalánskeho ľudu však o ňom hovoria ako o hlavnom meste celého Katalánska na severnej strane Pyrenejí“.

Na záver cesty západnou Európou v prvý rok mieru sa zastavíme s Ivanom Bukovčanom v Paríži. Čítame tematicky takrečeno povinné, ale neopakovateľne podané publicistické jazdy po francúzskych a parížskych každodennostiach.

Samozrejme, najviac ma zaujala reportáž – V Luxemburskom paláci. Práve tam prebiehala mierová konferencia, ktorá posväcovala výsledky dosiahnuté na vojnových poliach. Bolo to skutočne tak?!

Nášho banskobystričského reportéra zaráža, že „ak sa víťazi uchádzajú o priazeň premožených už pred očistným ohňom mierovej zmluvy, značí to, že sa na svete v podstate nič nezmenilo. Ak sa niektorý z vojnových víťazov zasadzuje o záujmy premoženého proti záujmom iného víťazného národa tak intenzívne (...) potom to značí, že machiavelistický cynizmus neprestáva byť i naďalej jedným z nebezpečných dejinných činiteľov.“ Tieto prísne slová adreduje americkej delegácii, ktorá „sa neústupne postavila proti transféru (dvestotisíc Maďarov), ako požiadavke spojenieckého a víťazného štátu“. Porazeným bolo Maďarsko, víťazným Československo! „Na dohode mocných tohto sveta sú priamo závislé všetky snaženia ich slabých partnerov a často skutočné, azda i životné záujmy malého národa stroskotávajú na veľmocenských kompenzáciách...“ Spoluvinu niesli i naši zástupcovia.

Bukovčan si všímal, že Maďari sa na konferenciu pripravili dôkladne. „Svedčí o tom predovšetkým tých 17 maďarských novinárov a novinárov proti nijkým našim. ...každý z nich ovládal aspoň 1–2 z konferenčných rečí. Maďarsko v nich malo 17 ďalších diplomatov...“ **Výsledok parížskej mierovej konferencie? „Jej cieľom bolo uzavrieť mier s niekoľkými satelitmi Nemecka. Ale v podstate sa v Luxemburskom paláci zisťovalo, či mier bude možný – medzi víťazmi“.** Získať odpoveď na túto jednoduchú otázku, bohužiaľ, sa nepodarilo.

Preto I. Bukovčan len rok po skončení druhej svetovej vojny píše: „To, čo včera ešte bolo čierne, pred našimi očami mení sa na sivé a napokon na biele, dnešné biele zajtrajším je čiernym. Táto farbosleposť nášho storočia nie je v podstate ničím iným ako cynizmom každého veľmocenského zápoletníka, ktorému sú srdečne ľahostajné akékoľvek iné záujmy, okrem vlastných“.

Noveslovo.sk, 26. 4. 2020

Čo píšu iní

(Dokončenie zo str. 2)

Putin o pakte Molotov-Ribbentrop

Prečo Sovietsky zväz potreboval podpísať s Nemeckom pakt Molotov-Ribbentrop?

V článku pre The National Interest Putin pripomína „kruté a cynické“ rozdelenie Československa a zdôrazňuje, že práve Mnichovské sprisahanie sa stalo „spúšťacím tlačidlom“, po ktorom sa veľká vojna v Európe stala nevyhnutnou.

Prízvukuje tiež, že v roku 1938 bol ZSSR jediným štátom, ktorý sa postavil na obranu Československa. Lenže Poľsko, sledujúce svoje vlastné záujmy, zo všetkých síl bránilo vytvoreniu systému kolektívnej bezpečnosti v Európe. Píše tiež, že V. Británia a Francúzsko uprednostnili vzdanie sa svojich záruk a Československo „podhodili na roztrhanie“.

„Popredné európske mocnosti si nechceli priznať smrteľné nebezpečenstvo v podobe Nemecka a jeho spojencov. Sami dúfali, že ich sa vojna nedotkne,“ vyhlásil Putin.

Mnichovské sprisahanie Sovietskemu zväzu ukázalo, že západné štáty si budú riešiť otázky bezpečnosti bez akceptácie jeho záujmov. Putin podotýka, že V. Británia a Nemecko mali v lete 1939 zákulisné kontakty a rozhovory Londýna, Paríža a Moskvy sa práve preto naťahovali. Práve na toto poukazujú archívne dokumenty. Pričom Poľsko vôbec nechcelo mať voči Moskve nejaké záväzky, odmietalo aj myšlienku súčinnosti s Červenou armádou na boji s Wehrmachtom.

„V týchto podmienkach Sovietsky zväz podpísal Pakt o neútočení s Nemeckom, urobiac to ako posledný spomedzi európskych štátov. Okrem toho bolo to vykonané pred tvárou reálnej hrozby vojny na dvoch frontoch – s Nemeckom na západe a s Japonskom na východe, kde už prebiehali intenzívne boje na rieke Chalchyn-Gol,“ vyhlásil ruský prezident.

Podľa vz.ru, 18. 6. 2020

„Ukrajina alebo smrť“

Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij uskutočnil pracovnú návštevu Záporožskej a Doneckej oblasti.

Ukrajinské médiá si všimli, že Volodymyr Zelenskij mal oblečenú zelenú „vojenskú“ bundu, „skrášlenú“ nášivkou s lebkou a nápisom „Ukrajina alebo smrť“. A pripomenuli, že lebka je oficiálny symbol 72. špeciálnej mechanizovanej brigády, ktorá sa zúčastnila bojov v ozbrojenom konflikte na Donbase. Symbol – lebku, ako aj heslo „Ukrajina alebo smrť“ tejto vojenskej jednotke udelili v marci 2019 v súlade s rozkazom náčelníka ukrajinského generálneho štábu.

Domáci novinári podotkli, že symboly tejto brigády, ako aj niektorých ďalších ukrajinských vojenských jednotiek alebo dobrovoľníckych práporov, nápadne pripomínajú symboly smutne známej nemecko-fašistickej divízie SS „Mŕtva hlava“ v období druhej svetovej vojny. Podčiarkli, že niektoré dobrovoľnícké prápory dodnes používajú takmer presnú kópiu týchto fašistických symbolov.

HSP, 15. 4. 2020 (výňatok)

Inzercia

Knihu „Povstanie roku 1944“ od Petra B. Podolského možno dostať v internetových predajniach alebo v kníhkupectvách. Pre záujem verejnosti vyšlo už jej piate vydanie.

Peter Bielik

Ludstvo hlúpane?

Vedci zistili, že počnúc polovicou sedemdesiatych rokov minulého storočia klesli hodnoty IQ každej ďalšej generácie v priemere o sedem bodov. Odborníci to vysvetľujú pokračujúcim vývojom človeka, iní genetickými zákonmi a ďalší rýchlym rozvojom technológií.

Ludia z doby neskorého paleolitu a neandertálcov mali objemovo väčší mozog ako my. U mužov to bolo vyše 1 500 cm³ oproti dnešným 1 425 cm³. Bol teda pračlovek múdrejší?

Podľa antropológa S. Drobyševského boli dôvodom veľkého mozgu pračloveka pravdepodobne drsné životné podmienky. Kromaňonci a neandertálcovia si potrebovali pamätať všetky životne dôležité údaje, lebo umelé nosiče informácií, napríklad knihy, ešte nevyšli.

Dnešní ľudia majú informácie sústredené na vonkajších nosičoch. Preto nepotrebujú veľký mozog, ktorý spotrebúva až 20 percent energie. Asi preto dochádza za ostatných 25-tisíc rokov k jeho postupnému usychaniu. Za predchádzajúcich 10-tisíc rokov sa zmenšil o takmer 5 percent.

* * *

V 20. storočí sme však zaznamenali zvýšenie inteligencie-

Čítaničko

nej úrovne. V roku 1984 to zistil americký psychológ James Flynn, ktorý vyrátal, že v USA sa v rokoch 1932–1978 zvýšila priemerná úroveň IQ takmer o 14 bodov. Jeho údaje neskôr potvrdili v ďalších krajinách.

V roku 2018 však nórski vedci, ktorí analyzovali výsledky testov vyše 700 ľudí, dospeli k záveru, že priemerná úroveň IQ postupne klesá od sedemdesiatych rokov minulého storočia, a to približne o 7 bodov pri každej ďalšej generácii. Napríklad IQ ľudí narodených v roku 1969 je približne o tri body vyššie ako u ľudí o 7 rokov mladších: 102,3 oproti 99,5. Potom sa však situácia mení: dobrovoľníci narodení v roku 1989 mali priemerný výsledok ešte nižší – 99,4 bodov.

Tento jav sa dá odseďovať aj v niektorých rodinách, v ktorých starší súrodenci mali lepší výsledok ako mladší. Znamená to, že nejde o demografickú situáciu alebo o šírenie horších génov v populácii, píše autori.

Pokles IQ zrejme ovplyvňuje aj zmena spôsobu života, rozvoj technológií, zmeny vo vzdelaní, výchove atď. Na druhej strane sa to dá vysvetliť aj nedokonalosťou testu, ktorý nedokáže zhodnotiť výšku inteligencie dnešných ľudí.

Kognitívne schopnosti sa môžu navyše znižovať následkom silného znečistenia životného prostredia, pripomínajú španielski vedci, ktorí zmerali hladinu škodlivých prímies vo vzduchu v okolí 39 základných škôl v Barcelone a potom otestovali IQ žiakov. V ekologicky priaznivejších štvrtiach mali žiaci lepšie výsledky.

Podobné údaje získali vedci z Lancasterskej univerzity vo Veľkej Británii, ktorí analyzovali 18-tisíc mladých Britov. Zistili, že mentálne zaostalé deti bývajú prevažne v miestach s veľkým znečistením prostredia.

Podľa HSP/Sputnik, november 2019

HISTORICKÝ KALENDÁR

5. júl 1943 – Presun 200. ľahkého protiletadlového pluku (1 578 osôb) a časti príslušníkov (227) čs. vojenskej skupiny na Strednom východe po mori na parníku Mauretánia na 25 000 km trase do V. Británie okruhom cez Kapské Mesto a Brazíliu. 11. augusta 1943 loď prístáva v Liverpoole a vojaci sa prepravujú do tábora vo Wivenhoe pri Colchestry. 26. augusta 1943 je pluk rozpustený a jeho vojaci sú začlenení do vytváranej Čs. samostatnej obrnenej brigády vo V. Británii.

5. júl 1943 – Do Novochoperska prišlo 200 slovenských vojakov, rota poručíka Pavla Marcellyho, ktorá na Kaukaze prešla k Červej armáde.

7. júl 1940 – Vo Veľkej Británii je ustanovená Československá armáda.

7. júl 1941 – V Báčke v Južoslávii vzniká prvá slovenská partizánska skupina. Neskôr sa rozrástla na Prvú slovenskú partizánsku odieľ a v roku 1944 na Prvú slovenskú partizánsku brigádu.

7. júl 1942 – Tiso v Michalovciach vyhlasuje: „My nebojujeme proti ruským bratom, ale my bojujeme proti satanovi z pekla vyšlému a budeme bojovať, pokiaľ nezničíme bolševizmus. Chráňme tak poriadok, civilizáciu, spravodlivosť a sociálny poriadok.“

7. júl 1944 – Americké letectvo podniklo útok na Škodove závody v Dubnici nad Váhom, kde sa vyrábali delá a motory. Zahynulo 16 ľudí, 30 bolo zranených.

8. júl 1939 – V poľských Malých Bronovciach prevzal pplk. Ludvík Svoboda velenie čs. vojenskej skupiny o počte 541 ľudí.

8. júl 1941 – Slovenská Rýchla brigáda je podriadená 17. nemeckej armáde. V auguste 1941 je z jej základu sformovaná 1. motorizovaná divízia, tzv. Rýchla divízia (2 neúplné pechotné pluky, 1 destrelecký pluk, prieskumný praporek a tanková rota), ktorá bola ďalej rozvíjaná a doplňovaná.

9. júl 1940 – Ustanovená je dočasná vláda v Londýne. Britská vláda ju uznala 21. 7. 1940. V ten istý deň vzniká čs. štátna rada.

10. júl 1940 – Za účasti čs. letcov začala sa bitka o Britániu. Luftwaffe útočí na konvoje v prielive La Manche. Vo Veľkej Británii sa Deň bitky o Britániu oslavuje 15. septembra. Ide o dátum, ktorý sa stal pre túto bitku prelomovým.

10. júl 1940 – V Anglicku bola sformovaná 310. čs. stíhacia peruť RAF.

11. júl 1942 – Medzi vládou USA a ČSR je podpísaná dohoda o pomoci na základe zákona o pôžičke a prenájmu (Lend-Lease).

12. júl 1940 – V Duxforde vznikla 310. stíhacia peruť RAF. Veliteľom sa stal plukovník Karol Mareš. V priebehu pár mesiacov vznikli tri ďalšie perute.

13. júl 1942 – V Buzuluku je dokončená organizácia 1. čs. samostatného poľného praporu v ZSSR.

14. júl 1935 – Francúzsko vyznamenalo 83 slovenských vojnových veteránov, spolubojujníkov.

15. júl 1942 – Od tohto dňa začínajú zakladajúce Česká a Slovenská légia používať názov 1. čs. samostatný poľný praporek v ZSSR.

18. júl 1941 – ZSSR (veľvyslanec Ivan Majskij) a ČSR (minister Jan Masaryk) podpísali v Londýne zmluvu, ktorá stanovila výmenu vyslancov, vzájomnú podporu vo vojne proti nacistickému Nemecku i súhlas s budovaním čs. vojenských jednotiek na území ZSSR. **Bola to prvá medzinárodná dohoda, ktorá uznala ČSR ako štát v predmníchovských hraniciach,** zároveň ČSR postavila na roveň plnoprávnemu členovi protihitlerovskej koalície.

20. júl 1942 – 311. čs. bombardovacia peruť RAF v Anglicku je začlenená do systému Veliteľstva pobrežného letectva RAF.

20. júla 1944 – Vojenské ústredie a ilegálna Slovenská národná rada v Čremošnom v okrese Turčianske Teplice prvýkrát rokovali o spoločnom postupe pri príprave ozbrojeného povstania. Za hlavnú ozbrojenú silu považovali slovenskú armádu. Hovorili aj o potrebe skoordinať povstanie s postupom Červej armády.

20. júl 1945 – Prezidentom Benešom je vydaný tzv. osídľovací dekrét, podľa ktorého sa osídľovalo pohraničie.

21. júl 1939 (do 8. mája 1945) – Slovenský snem podľa jednohlasne prijatej ústavy premenoval Slovenský štát na Slovenská republika.

21. júl 1940 – Britská vláda uznala dočasnú čs. exilovú vládu.

21. júl 1943 – Ministerstvo vnútra veľmi dôrazne zopakovalo predchádzajúcu vyhlášku z roku 1941 **O úprave niektorých pomerov Cigánov.**

21. júl 2010 – Rodný dom M. R. Štefánika v Košariskách sa stal objektom Európskeho dedičstva.

22. júl 1941 – Lipovec. Stret Rýchlej slovenskej divízie a Červej armády. Ťažká porážka slovenských vojakov, 75 mŕtvych, 176 ranených, 2 padli do zajatia.

ZRNKÁ HUMORU

Oriešky

Nastúpi starinka do autobusu a spýta sa vodiča:

– Nechcete oriešky?

– Ale áno. A pekne pod'akuje.

Druhý deň to isté. Vodič chce byť galantný a vyzve starinku, aby si tiež pochrumkala na orieškoch.

– Chlapče, ja už oriešky nemôžem, ja už nemám zuby!

Tretí deň znova:

– Synku, nechceš oriešky?

Zvedavý vodič autobusu sa jej ešte spýta:

– Babička, a odkiaľ máte také dobré oriešky?

– Vycmúľané z Toffifee a zo študentskej pečate, odpovedá starinka.

* * *

Recept na dlhovekosť

– Na zlepšenie trávenia pi-

jem pivo, pri nechutenstve pijem biele víno, pri nízkom tlaku červené víno, pri vysokom koňak a keď prechladnem, tak si dám slivovicu.

– A kedy pijete vodu? Splytuje sa 95-ročného starca novinár, ktorý s ním robí rozhovor do miestnych novin.

– Tak, takú chorobu som ešte nemal.

pomôcky: LAVAL, ALIA, AGA, DIAK	ohlas	zmes hmly a exhalátov	chem. zn. telúru	priradovacia spojka	protestantský kňaz	autor výroku: N. MACHIAVELLI	pevne uzavreté spoločenstvo	kameňolom	a dato (skr.)	kládol míny	malý motocykel	zabálí
ukrajinské mužské meno						klamstvo					chem. zn. molybdénu	
1. časť tajničky											rieka v Rusku	
predložka			učenie Mohameda						uzlík v tkanine		otlíkol	
turecký dôstojník			auditorská správa					vynálezca dynamitu				
				ukazovacie zámeno				nastokni				
				polovica								
	časť mužského obleku	tesne zapal					nevníma zrakom					
		3. časť tajničky					rozruch, po česky					
priek						klesal na zem					iná, po latinsky	okoval
						poučenie						
mužské meno					rôsol, po česky						autonómna oblasť (skr.)	
					klamstvá						parazitný hmyz (m.č.)	
časť tenisového zápasu				sídlo v Kanade					psovitá šelma			
				495 rím. číslicami					chem. zn. lawrencia			
EČV Trenčína												
chem. zn. zlata				pomocník pri bohoslužbe				želal				

Správne vylúštenie tajničky z č. 12 znie: **Česť a dobré meno nekúpiš na trhu. Knihu posielame Pavlovi Meňovčíkovi zo Strážskeho.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

BOJOVNÍK

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktor Dr. Vladimír Mikunda, editor Dr. Vladimír Dobrovič, redaktorka Mgr. Adriana Mikundová • redakčná pracovníčka Mgr. Darina Molnárová, tel. 02/38104948 • Internet: www.szpb.sk, e-mail redakcia: sefredaktor@szpb.sk, bojovník@szpb.sk • Redakčná rada: predseda JUDr. Jozef Pupaľa, tajomník Dr. Vladimír Dobrovič, členovia – Doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc., RSDr. Jozef Petráš, Mgr. Ľubomír Jančo, Dr. Kamil Krištofik, Doc. PhDr. Viliam Longauer, CSc., PhDr. Štefan Horváth, PaedDr. Jozef Rodák • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • IČO 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza dvojtyždenné, cena jedného čísla 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov) • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky (aj do zahraničia) vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, 820 14 Bratislava 214, e-mail: predplatne@sposta.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegross, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS GOEN, s.r.o., Sklenárska 6, 811 02 Bratislava • Grafická úprava: Peter Procházka – G-T-P, Ročník XLIV (LXV) • Podávanie novinových zásielok povolené riaditeľom pošty pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštou Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • ISSN 2585-9625 (online) a ISSN 0552-3885 (tlačové vydanie) • Evidenčné číslo: EV 204/08. Titul neprešiel jazykovou korektúrou.